

PŘIPRAVOVANÉ AKCE

20. 1. So	Schůze Klubu chovatelů anglonubijských koz
20. 1. So	Členská schůze Klubu chovatelů ovcí plemene texel
20. 1. So	Hudební odpoledne na Zlobici
17. 2. So	Masopust na Zlobici
23. 2. Pá	Krajské shromáždění Kraje Vysočina, Rudíkov
23. 2. Pá	Krajské shromáždění Pardubického krajského sdružení
24. 2. So	Krajské shromáždění Moravskoslezského krajského sdružení
24. 2. So	Krajské shromáždění Libereckého krajského sdružení
01. 3. Pá	Krajské shromáždění Zlínského krajského sdružení, Provodov Malenisko
02. 3. So	Krajské shromáždění Královéhradeckého krajského sdružení
02. 3. So	Krajské shromáždění Plzeňského a Karlovarského kraje, u Jandů, Úborsko
09. 3. So	Krajské shromáždění Jihočeského krajského sdružení
09. 3. So	Krajské shromáždění Jihomoravského krajského sdružení, Zlobice
16. 3. So	Vítání jara na Zlobici
22. 3. Pá	Klasifikace beranů LA ze stáje Farma Prokeš, Smilovice
23. 3. So	NT plemenných kozlů Sedlčany, setkání chovatelů koz
07. - 11. 4.	TECHAGRO, SILVA REGINA, BIOMASA, Brno
13. 4. So	Členská schůze - shromáždění delegátů SCHOK z.s.
27. 4. So	Ratibořice, Ověčácké slavnosti v Babiččině údolí, krajský den Královéhradeckého sdružení

Pokojné vztahy na obou stranách plotů nejen v roce 2024

AKTUALITA

OD 1. 1. 2024 SCHOK Z.S. PLÁTCEM DPH

Vážení chovatelé,

od 1. 1. 2024 se Svaz chovatelů ovcí a koz z.s. stává plátcem DPH.

Spolková rada usnesením č. 47/2023 schválila níže uvedený ceník:

- za klasifikaci beranů a kozlů na aukcích - 300 Kč/kus vč. DPH (21 %)
- za klasifikaci ovcí, jehnic, koz, koziček - 0 Kč/kus
- soukromá klasifikace ve stáji chovatele - 5.000 Kč/akce + DPH (21 %), celkem 6.050 Kč + poplatek za klasifikaci zvířat
- za vystavení Zootechnického osvědčení (ZO nebo POP) včetně zápisu do PK
  - berana/kozla - 300 Kč/kus + DPH (21 %), celkem 363 Kč
  - ovce, jehnice, koza, kozička - 100 Kč/kus + DPH (21 %), celkem 121 Kč
  - duplikát (opis) ZO nebo POP - 100 Kč/kus + DPH (21 %), celkem 121 Kč

Ing. Richard Konrád
předseda Předsednictva SCHOK z.s.

OBSAH

Kontakty	2
Úvodník	
Úvodník	3
Ze života Svazu	
26. mezinárodní konference chovatelů ovcí a koz v Koutech	3
Z domova	
Závody v rychlostní stříži ovcí na festivalu Souznění	7
Nákupní trh kozlů Náchod	9
Fotopozdrav z kozích trhů	10
Královéhradecké dožínky 2023	11
Podzimní nákupní trh na plemenné berany a kozly - Sedlčany	14
Výstava ovcí a koz Pardubického kraje spojená s nákupním trhem beranů a kozlů	16
Svatováclavský nákupní trh v Pěnčíně	19
Kurz stříhačů na Zlobici	21
Celostátní výstava Náš chov v Lysé nad Labem	21
ENT a Národní šampionát kozlíků a klubová výstava ZH koz	26
IX. národní šampionát romanovských ovcí aneb nejplodnější plemeno ovcí má své krále	28
Elitní nákupní trh beranů texel	31
6. národní výstava AN koz Lysá nad Labem	32
SCHOK v plzeňské ZOO	36
Ověčácký den ve Vendryňském parku	37
Nákupní trh v Úborsku	40
Nákupní trh v Lhotce	40
ENT plemene romney Vrbětice	41
Nákupní trh na Bludíče	43
Zimní nákupní trh na plemenné berany a kozly v Sedlčanech a školení hodnotitelů a šlechtitelů	45
Ze zahraničí	
Fotoreportáž z veletrhu Sommet de l'Élevage	46
Mízející svět	48
Jak je u nás	
Malá farma Janov manželů Průchových	50
Farma U Stromovouse manželů Zámečníkových	52
Pořád je co se učít	
Udělejte ovce zahradníkem	54
Veterináři nám radí	
Veterinární seminář v rámci Mezinárodní konference v Koutech	57
Inspirace z Velké Británie	
Mlezivo a byliny v pastevním porostu	60
Vlnářské okénko	
Představujeme členy klubu - Eva Vobrová	62
Výroba vřeténka	63
Čtenáři nám píší	
Bačovská škola s novou expozicí Život na salaši	65
Kalendárium 2024	
Termíny akcí na rok 2024	67
Pozvánka na zájezd do Srbska	69
Společenská rubrika	
Gratulujeme jubilantům	69
Padesátiny Ing. Martina Hoška	71
Pětasedmdesátiny Ing. Karla Krátkého	71
VĚCNÝ REJSTŘÍK 2023	71
JMENNÝ REJSTŘÍK 2023	74
Inzerce	76

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s.

Chovatelů 500, 252 09 Hradištko
e-mail: info@schok.cz, www.schok.cz
IČO 63109859, DIČ CZ 63109859
Bankovní spojení: Raiffeisenbank 6653093002/5500

vedení plemenných knih ovcí

Zlobice ev. č. 55, 666 03 Malhostovice
Hana Vyrčilová, tel.: 777 754 801
e-mail: pkovce@schok.cz

vedení plemenných knih koz

Chovatelů 500, 252 09 Hradištko
Šárka Kořínková, tel.: 777 754 813
e-mail: pkkoz@schok.cz

Předsednictvo SCHOK z.s.

Předseda

Ing. Richard Konrád, tel.: 777 754 802,
e-mail: konrad@schok.cz

1. místopředseda

Ing. Tomáš Klíma, tel.: 602 321 507,
e-mail: klima@schok.cz

2. místopředseda

Ing. Roman Ciešlar, tel.: 777 754 823,
e-mail: cieslar@schok.cz

Ředitel

Ing. Jiří Huml, tel.: 777 754 821, e-mail: huml@schok.cz

Spolková rada SCHOK z.s.

Ing. Richard Konrád, Ing. Tomáš Klíma, Ing. Roman Ciešlar

Středočeský kraj

Petr Kříž, tel.: 603 825 187, e-mail: ovce.pk@seznam.cz

Jihočeský kraj

Ing. Jan Vejčík, tel.: 721 100 001, e-mail: info@puvodnivalaska.cz

Plzeňský a Karlovarský kraj

Ing. Václav Kovář, tel.: 725 990 159, e-mail: info@arbo.com.cz

Ústecký kraj

Jan Hála, tel.: 777 826 300, e-mail: uestecky@schok.cz

Liberecký kraj

Josef Pulíček ml., tel.: 723 063 442,
e-mail: josef.pulicek2@farmapencin.cz

Královéhradecký kraj

Milada Kvirencová, tel.: 604 706 642,
e-mail: milada.kvirencova@seznam.cz

Pardubický kraj

Michaela Kvisová, tel.: 777 664 636,
e-mail: info@romanovsheep.cz

Vysočina

Ing. Marie Jahodová, tel.: 606 314 379,
e-mail: marie.jahodova@email.cz

Jihomoravský kraj

Ing. Jiří Huml, tel.: 777 754 821,
e-mail: huml@schok.cz

Zlínský kraj

Pavel Slovák, tel.: 606 951 454, e-mail: slovak.pavel@volny.cz

Moravskoslezský kraj

Martin Carbol, tel.: 724 838 791, e-mail: 321.martin@seznam.cz

Předseda PKO

Ing. Martin Hošek, Ph.D. tel.: 777 754 809, 606 319 882,
e-mail: hosek@mendelu.cz

Předseda PKK

Ing. Ladislav Strnad, tel.: 777 754 855,
e-mail: strnad@schok.cz

Revizní komise Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.

Předseda

Mgr. Ján Kováč, tel.: 777 754 808, e-mail: kovac@schok.cz

Členové RK

Ing. Nikola Havrdová, tel.: 607 592 105, e-mail: havrdh@fzt.jcu.cz
Ing. Petr Kotlaba, tel.: 731 159 641, e-mail: kotlaba@agrotrans.cz
Radek Říha, tel.: 728 492 496, e-mail: radek.riha71@gmail.com
Stanislav Zámečník, tel.: 602 733 627,
e-mail: stanislav.zamecnik@seznam.cz

ZPRAVODAJ SVAZU CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ z.s.,

vydává:

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., zapsán ve spolkovém registru Městského soudu v Praze, oddíl L, vložka 74909,
redakce: SCHOK z.s., Zlobice ev. č. 55, 666 03 Malhostovice, www.schok.cz, e-mail: info@schok.cz,
evidováno u Ministerstva kultury ČR pod č. MK ČR E 12925
ISSN 1213-371X

Neprodejné! Zpravodaj je určen členům Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.,
roční členský příspěvek SCHOK z.s. je 450 Kč, příspěvky na rok 2024 můžete poukázat na účet Svazu u Raiffeisenbank
6653093002/5500 (variabilní symbol Vám bude přidělen po dohodě s redakcí – Mgr. Šárka Dvořáková)
nebo je zaplatit složenkou.

Redakce zpravodaje nezodpovídá za obsah inzerátů.

Redakční rada:

Ing. Richard Konrád, Ing. Vít Mareš, Ing. Jiří Huml, Ing. Tomáš Klíma,
Ing. Martin Hošek, Ph.D., Ing. Roman Ciešlar, Ing. Ladislav Strnad, Mgr. Iva Oukropcová – redaktor

Grafická úprava a tisk:

SET SERVIS centrum reklamy a tisku s.r.o., Helvíkovice 113, 564 01 Žamberk, e-mail: studio@setservis.cz, www.setservis.cz

Distribuce:

5P Agency, Pražákova 876/66, 639 00 Brno
Do tisku předáno 11. 12. 2023, náklad 1 200 ks
Uzávěrka příštího čísla: 20. 2. 2024

■ ÚVODNÍK

Vážení chovatelé, vážení čtenáři,

úvodem mi dovoluji malé ohlédnutí za rokem 2023. Jaký vlastně rok 2023 byl? Byl to rok podle mého názoru poměrně složitý. Stále trvá válečný konflikt na Ukrajině a v říjnu začal ještě válečný konflikt na Blízkém východě. Bohužel tyto konflikty velmi negativně ovlivňují bezpečnostní a ekonomickou situaci v celé Evropské unii, a tím dopadají i na nás v České republice. V roce 2023 stále přetrvávala vysoká inflace, vysoké zůstaly i ceny energií a také potravin. Do toho ještě vstoupily úsporné balíčky naší vlády a krácení rozpočtů jednotlivých ministerstev. To vše má za následek, že jsme všichni začali počítat, jak budeme hospodařit s finančními prostředky. Důsledkem toho má většina středních a větších farem nižší tržby za své výrobky. Týká se to hlavně farem, kde se zaměřují na výrobu mléka a mléčných výrobků. Snížily se také tržby chovatelů z agroturistiky, takže jejich ekonomická situace se stala složitou. Stále se také zhoršuje situace s výskytem vlků v republice. Populace vlků je přemnožená a stále více přibývá útoků těchto predátorů na naše stáda ovcí a koz a i v případech, kdy jsou řádně zabezpečena proti těmto útokům. Řada chovatelů raději svá stáda zrušila, než aby podstupovali každodenní stresy, jestli zase vlci nezaútočí. I když se nám povedlo dotáhnout novelu vyhlášky č. 432/2005 Sb., kterou se stanoví podmínky a způsob poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením zemědělského hospodaření v oblastech s výskytem vlka (dnes je to skoro již celá republika), ke schválení a chovatelé si mohli požádat AOPK ČR o finanční náhrady za rok 2022, stále to nemění nic na tom, že se nedaří prosadit to, aby mohla být populace vlka regulovaná. Tady nás čeká ještě spousta legislativní práce. Prosadilo se také navýšení částek za úhradu zabitých zvířat vlky a byla schválena valorizace částek náhrad za újmu za rok 2023.

Po chovatelské stránce můžeme rok 2023 hodnotit velmi kladně. Nemuseli jsme čelit žádným omezením kvůli

pandemii Covid 19, která nás sice neopustila, ale již jsme se s ní naučili žít. Proto se všechny výstavy, trhy a bonitace mohly uskutečnit bez jakéhokoli omezení a byly kvalitní přehlídkou plemenářské práce našich chovatelů. Zde je nutné poděkovat všem lidem, kteří se podíleli na zajištění a organizaci těchto akcí. Ve všech číslech Zpravodaje jsme Vás o těchto akcích informovali.

Podle informací z vedení MZe ČR by nemuselo dojít k výraznému krácení finančních prostředků na dotační tituly týkající se šlechtění hospodářských zvířat (2.A. Národních dotací) a také pořádání výstav za rok 2023. V době, kdy píšete tento úvodník, však sazby jednotlivých dotačních titulů neznáme.

Závěrem bych si dovolil poděkovat jménem vedení Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. všem zaměstnancům, spolupracovníkům, krajským radám, a hlavně chovatelům za práci a obětavé nasazení, které věnují ve prospěch udržení chovu ovcí a koz v České republice. Všem přeji do roku 2024 hlavně pevné zdraví, rodinnou pohodu, úspěchy v podnikání a v chovu ovcí a koz.

Ing. Richard Konrád

■ 26. MEZINÁRODNÍ KONFERENCE CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ V KOUTECH

3. - 4. listopadu 2023

Konferenční hotel LUNA hostil ve dnech 3. až 4. listopadu 2023 již 26. mezinárodní konferenci ovcí a koz. Ohlášený program konference dával tušit, že se účastníci dozvědí mnoho nového.

Zahájení konference se ujal předseda našeho Svazu ing. Richard Konrád, který zároveň dopolední blok přednášek moderoval. Ve svém krátkém vstupu předseda přivítal všechny účastníky včetně zahraničních hostů - kolegy ze slovenského Svazu v čele s panem předsedou Igorem Nemčokem a pana Miroslava Budinského ze Srbska.

Místo konání chovatelské konference - hotel Luna, Kouty, foto Mgr. Šárka Dvořáková

Přednáškové dopoledne zahájil svým vystoupením ing. Pavel Hakl, ředitel Odboru živočišných komodit a ochrany zvířat Ministerstva zemědělství ČR. Ve svém vystoupení se věnoval tématu, který zajímá všechny chovatele – národní dotace s výhledem roku 2023 a zaměřil se také na rok 2024. Následovala přednáška ústředního ředitele Státní veterinární správy MVDr. Zbyňka Semeráda. Posluchači se seznámili s aktuální nákazovou situací v České republice a v Evropě v oblasti kontroly zdraví ovcí a koz. Představil také návrh metodiky kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace na rok 2024. Po veterinární přednášce se ujal slova pan ing. Igor Nemčok, předseda ZCHOK na Slovensku. Ve své přednášce seznámil české chovatele s aktuální situací v chovu ovcí a koz na Slovensku. Hovořil o všech vlivech, které ovlivňují počty chovaných ovcí a koz včetně dopadu na počty zapojených kusů v kontrole užitkovosti.

Pan Miroslav Budinski seznámil přítomné s chovem ovcí v Srbsku a Chorvatsku. Jako velké nebezpečí označil vstupování kapitálu, který nesouvisí se zemědělstvím. Konstatoval, že jeho zasahování do zemědělské ekonomiky je velkým problémem, se kterým se setkává nejen v balkánském regionu. Mimo jiné také představil myšlenku možného společného projektu s českými a slovenskými chovateli. Dopolední program uzavřel svým vystoupením předseda Asociace soukromého zemědělství ČR ing. Jaroslav Šebek. Ve svém vystoupení se věnoval mnoha tématům, které ASZ řeší ve prospěch českého zemědělství a sedláků.

Odpolední blok přednášek moderoval 1. místopředseda ing. Tomáš Klíma. Zahájila ho vložená krátká přednáška MVDr. Pavlína Dorčákové z ČMSCH, a.s., na téma veterinárních léčebných přípravků. Poté se slova ujali ing. Jaroslav Pokorádi a MVDr. Ivo Tejníl. Obsáhlá přednáška se věnovala problematice reprodukce se všemi aspekty. Vzhledem k velkému zájmu chovatelů o tuto problematiku jsme se s autory domluvili na spolupráci v roce 2024 formou několika odborných článků, které budeme publikovat v našem Zpravodaji.

V následující přednášce se oblasti šlechtění věnoval ing. Martin Hošek, Ph.D. Tématem byla příbuzenská plemenitba. Škodí nebo pomáhá?! Na tuto otázku si mohli posluchači sami udělat názor. Autor ve svém příspěvku

shrnul všechny aspekty. Další šlechtitelskou přednášku představil šlechtitel našeho Svazu ing. Ladislav Strnad. Tématem byl vliv šlechtění na morfologii mléčné žlázy u koz. Ve svém příspěvku ing. Strnad vysvětlil, jak důležité je se této problematice věnovat jak z hlediska chovatelského, tak i šlechtitelského a jaký to má dopad na ekonomiku chovu.

Zajímavou přednášku měl i dlouholetý chovatel vřesových ovcí pan Filip Vancl. Ve spolupráci s odborníky připravil zajímavý projekt, který by částečně řešil využití vlny. Přejeme celému projektu mnoho zdaru a věříme, že přispěje nemalou měrou k lepšímu zhodnocení ovčí vlny. Výživa ovcí a kvalitní krmivo spolu úzce souvisí. Proto i na letošní konferenci jsme přivítali specialisty na výživu. Zástupci firmy DE HEUS představili svůj výrobní program na kvalitní granulovaná krmiva, na které také navazuje odborné poradenství. Kvalitu svého krmiva prezentovali na úspěších u chovatelů nejen na Slovensku. Nabitý odpolední program ukončila očekávaná prezentace ing. Tomáše Havrlanta. Nekontrolovaně se zvyšující počet vlků v naší přírodě a neustále se zvyšující počty útoků na stáda a usmrčených zvířat jsou pro naše chovatele velmi citlivá témata. Proto se snažíme prostřednictvím pana inženýra mapovat celoevropský stav a přinášet objektivní informace, které se týkají i regulace stavu predátora. Přednáška 2. místopředsedy ing. Romana Ciešlara byla z časových důvodů přeložena na sobotní ráno. Téma Újmové vyhlášky úzce korespondovalo s předchozí přednáškou. Ing. Ciešlar podrobně vysvětlil všechny aspekty, které Svaz neúnavně prosazoval na jednáních se státní správou. Výsledkem je Újmová vyhláška, na základě které mohou poškození chovatelé žádat náhradu újmy za ztížení pastvy hospodářských zvířat v oblastech opakovaného výskytu vlka obecného.

Po ing. Ciešlarovi přišel již na řadu blok veterinárních přednášek, který řídila paní doc. MVDr. Soňa Šlosárková, Ph.D. Podrobnější obsah přinášíme v samostatném příspěvku.

Po celou dobu konání dvoudenní konference chovatelé diskutovali nejen mezi sebou, ale také využili možnost neformálně diskutovat s jednotlivými přednášejícími a získávat tak důležité informace, které mohou využít ve svých chovech.

Závěrem mi dovoluji, abych touto cestou poděkoval všem členům a chovatelům, kteří na konferenci přijeli. Ve srovnání s předcházejícím rokem nás bylo více. To je dobré znamení, že chovatelé mají neustále zájem získávat nové informace. Naše poděkování patří také všem přednášejícím. Děkujeme i zaměstnancům Svazu, kteří se podíleli na organizačním zajištění konference. Naše poděkování patří též Konferenčnímu hotelu Luna a jeho zaměstnancům, kteří nám vytvořili výborné podmínky pro konání konference.

A nezapomeňte si poznamenat termín příští konference: 1. – 2. 11. 2024

Text a foto: Ing. Jiří Huml

Pohled do přednáškového sálu

Ing. Pavel Hakl, ředitel Odboru živočišných komodit a ochrany zvířat MZe

MVDr. Zbyněk Semerád, ústřední ředitel Státní veterinární správy

Ing. Igor Nemčok, předseda ZCHOK na Slovensku

Miroslav Budinski ze Srbska

MVDr. Pavlína Dorčáková, ČMSCH, a. s.

Ing. Ladislav Strnad, vliv šlechtění na morfolonii mléčné žlázy u koz

■ PODZIMNÍ NÁKUPNÍ TRH NA PLEMENNÉ BERANY A KOZLY - SEDLČANY

V pravidelném zářijovém termínu (23. 9.) uspořádalo Středočeské krajské sdružení v chovatelském areálu ZO ČSCH v Sedlčanech tradiční podzimní nákupní trh plemenných beranů a kozlů.

Tentokrát bylo na trh přihlášeno pouze 53 beranů a 1 kozel od 10 chovatelů, což je za posledních deset let nejmenší počet zvířat. Důvodem je pozdější letošní bahnění ovcí na stádech a také skutečnost, že několik chovatelů skončilo se svými chovy v kontrole užitkovosti. Předvedeno bylo nakonec 50 beranů těchto plemen: charollais 13 ks, suffolk 11 ks, texel 15 ks, oxford down 3 ks, vřesová ovce 2 ks, jacob 2 ks a východofříská ovce 4 kusy. Oklasifikovaný byl jeden burský kozel ve výsledné třídě EA. Hodnocením zvířat byl pověřen Ing. Richard Konrád a Ing. Ladislav Strnad.

U plemene charollais je tato klasifikace určena jako elitní nákupní trh tohoto plemene. Bohužel tentokrát předvedli své berany pouze dva chovatelé, kteří předvedli 13 beranů. Tato situace stále ukazuje na skutečnost, že se chovem tohoto plemene zabývá stále méně chovatelů, což je škoda, protože plemeno charollais má ze všech masných plemen ovcí nejkvalitnější maso. Berani byli hodnoceni v těchto třídách: ER 5 ks, EA 7 ks, EB 1 ks. Šampionem trhu se stal beran č. 38147 024 linie CHRISTIÁN, RPH 119,07, hodnocen výslednou třídou ER, kterého předvedl MVDr. Josef Vencel z Mirošovic. Na druhém místě skončil

Šampion beran plemene charollais z chovu MVDr. Vencla

beran č. 38146 024 linie CHRISTIÁN, RPH 117,84, hodnocen výslednou třídou ER také z chovu MVDr. Josefa Vencla. Třetí skončil beran č. 35172 024 linie CHALK, RPH 107,64, hodnocen výslednou třídou EA z chovu Františka Schůta z Neveklova. Kolekce beranů byla velmi vyrovnaná, vynikala výbornou zmasilostí zad a kýt. Drobné vady se vyskytovaly v utváření spének a v utváření linií hřbetů.

Beranů masných plemen (suffolk, texel, oxford down) bylo předvedeno jen 29 kusů. Většina beranů vynikala dobrou zmasilostí zad a kýt, drobnější nedostatky se vyskytly v utváření linií hřbetů a spének. Šampionem byl vyhodnocen beran suffolk č. 73372 042 linie SAFRAN, RPH 121,85, hodnocen výslednou třídou ER z chovu Radka Čičmanského z Němčan. Na druhém místě skončil beran

Šampion suffolk z chovu Radka Čičmanského, předvádí Ján Čičmanský

suffolk také z chovu Radka Čičmanského č. 73381 042 linie SAFRAN, RPH 126,27, hodnocen výslednou třídou ER. Třetí skončil beran texel č. 26059 034 linie TYMIÁN, RPH 120,65, hodnocen výslednou třídou ER z chovu Františka Prchlíka z Mutějovic.

Beranů ostatních plemen bylo předvedeno 8 ks. Šampionem byl vyhodnocen východofříský beran č. 30006 024 linie WOBULL, jehož matka vykázala užitkovost na třetí laktaci 306,2 kg mléka za 150denní normovanou laktaci, při

složkách mléka: 3,51 % tuku a 5,54 % bílkoviny. Beran je z farmy Na Podskále, s.r.o. v Heřmaničkách u Votic.

Šampion beran ovce východofríská z farmy Na Podskále s.r.o., předvedla jednatelka společnosti Ing. Trnková

Celý chovatelský den se velmi vydařil, bylo vcelku pěkné počasí, čemuž odpovídala i velká návštěva chovatelů. Přímou na aukci byli prodáni nejkvalitnější berani. Je vidět, že o kvalitní plemenné berany je stále velký zájem. Výborné bylo také občerstvení, které připravili chovatelé z ZO ČSCH Sedlčany. Za celý chovatelský den patří organizátorům i chovatelům velké poděkování.

Text: Ing. Richard Konrád
foto: Dominik Hošna, Radek Čičmanský

Ing. Dominika Sokolová kontroluje předváděného berana

Výběr šampiona z masných plemen

Vystavení berani ovce vřesové, Biofarma Rašovice

Výběr šampiona z beranů plemene charollais

■ VÝSTAVA OVCÍ A KOZ PARDUBICKÉHO KRAJE SPOJENÁ S NÁKUPNÍM TRHEM BERANŮ A KOZLŮ

Vážení čtenáři a chovatelé, v letošním roce dne 23. září se nám podařilo uskutečnit krajskou výstavu ovcí a koz, která se dříve konala na Pardubickém hipodromu při události Koně v akci. Pokusili jsme se tedy tuto akci obnovit, a to na základě toho, že v loňském roce proběhl nákupní trh beranů a kozlů v chovatelském centru Fitmin firmy Dibaq a. s. v Helvíkovicích, který jsem tam zorganizoval. Na tento trh byl nejen z mého hlediska velmi kladný ohlas, jak od chovatelů, tak i od firmy, na které akce probíhala a umožnila ji tam i uskutečnit. Rozhodl jsem se tedy do toho ještě více vložit a společně se všemi, kdo tuto akci připravovali a spoluorganizovali, připravit větší chovatelskou událost, a to již zmiňovanou Krajskou výstavu ovcí a koz. Vše dopadlo na výbornou, protože ohlasy byly velmi kladné!

Pohled na místo konání akce v areálu firmy Dibaq

Vystavovatelé přivezli své zvířecí svěřence a z velké většiny i své lidské. Kdo se přišel podívat, tak dle mého bylo co k vidění. Pro rodiny s dětmi byl připraven také bohatý program, jen pro zajímavost uvedu: malování na obličeje, povídání o včelách, dílničky s korálky, jízdy na oslíkovi, ukázka stříhání ovcí, ke zhlédnutí pak i ukázka pasení ovcí a také práce na kolovrátku, prodej regionálních výrobků, chovatelských potřeb, keramiky apod. V našem stánku SCHOK mohli zájemci získat informace a propagační materiály o chovu ovcí a koz. A v neposlední řadě kolotoč pro děti, který byl skutečně v jednom kole. Převážně mužskou část účastníků zde upoutaly vystavené nové traktory různých značek a zemědělské techniky.

Doprovodný program

Chci poděkovat všem vystavovatelům a chovatelům, kteří sem přijeli ohodnotit své beránky, kozlíky a vystavit svá zvířata na výstavě. Velké díky patří chovatelskému centru Fitmin, tedy firmě Dibaq a. s., že poskytla areál a pomohla nám uskutečnit tyto dvě akce. Poděkování patří též za administrativní činnost předsedkyni krajského sdružení Pardubického kraje paní Michaelae Kvisové.

Na nákupním trhu bylo předvedeno 43 ks beranů a 3 ks kozlů, které hodnotili Ing. Vít Mareš a Ing. Milan Dvořák. Šampionem trhu se stal beránek plemene texel z chovu Lukáše Neugebauera ze Žampachu a vícešampionem nákupního trhu beránek plemene suffolk Vlastimila Petrláka z Ústí nad Orlicí.

Na výstavě bylo předvedeno 6 plemen ovcí a 7 plemen koz. Na této akci bylo vystaveno 90 ks ovcí a koz.

Vítězné kolekce ovcí:

1.	Texel – Dibaq a.s., Helvíkovice
2.	Kamerunská ovce – Martin Pirkli, Ústí nad Orlicí
3.	Jurská ovce – Jan Morávek, Trutnov

Vítězné kolekce koz:

1.	Anglonubijská koza – Ing. Martin Neuwirth, Pěčín
2.	Hnědá krátkosrstá koza – Veronika Balášová, Mistrovice
3.	Bílá krátkosrstá koza – Pavel Kubeš, Dolní Újezd

Text a foto: Lukáš Neugebauer
Foto: Alexandra Mesarčíková, Ing. Jiří Huml

Fotokoutek

Zahájení chovatelského dne - Ing. Mareš, Ing. Dvořák, Lukáš Neugebauer, Michaela Kvisová (zleva)

Pohled na vystavené kolekce ovcí

Kolekce kamerunských ovcí Martina Pirkla

Suffolk Marcely Pulkrtové

Kozy walliserské černokrké

Mohérový kozel

Předávání ceny od Petra Fialy - starosty města Letohrad, předsedy Sdružení obcí Orlicko, senátora, člena senátního výboru pro zemědělství

Výběr šampiona

Ceny pro vítěze

Přehlídka beranů

Účastníci krajské výstavy a nákupního trhu

SVATOVÁCLAVSKÝ NÁKUPNÍ TRH V PĚNČÍNĚ

Letošní již 18. ročník Svatováclavského nákupního trhu ovcí a koz, který se konal tradičně v Pěnčíně u Jablonce nad Nisou na farmě rodiny Pulíčkových, provázelo krásné počasí babího léta. Celý den zahájili uvítáním návštěvníků předseda SCHOK Ing. Richard Konrád a předseda krajského sdružení Libereckého kraje Josef Pulíček ml.

Předseda Libereckého krajského sdružení Josef Pulíček ml. zahajuje 18. ročník Svatováclavského nákupního trhu

Nákupní trh ovcí a koz proběhl na louce pod farmou. Nejdříve Ing. Richard Konrád za asistence Ing. Dominiky Sokolové ohodnotili kozly z chovů Fraňkové Miloslavy, Herbrychové Michaely a Štěpánové Zdeňky. Z předvedených beranů se nejdříve bonitovali berani plemene suffolk. Ve stáji nad jeden rok předvedl berany chovatel Jaroslav Fišer, berani do roka pocházeli od chovatelů Pavla Sokola, Romana Samka a Jana Hradeckého. Berana oxford down předvedl Vladimír Žižka a berany plemene texel Jiří Skrbek. Milan Melichar a Miroslav Vaněk předvedli berany vřesové ovce, Jiří Novotný a spolek Suchopýr berany původní valašky.

Výběr šampionů masných plemen

Berani východofríské ovce Josefa Pulíčka byli hodnoceni ve stáji. Celkem bylo hodnoceno 32 beranů. Výběru nejlepších beranů nákupního trhu se ujala tříčlenná komise ve složení Ing. Richard Konrád, Ing. Milan Dvořák a Mgr. Jan Kováč. Nejlepším beranem suffolk do jednoho roku se po dlouhé diskuzi stal beran číslo 03793055 z chovu Romana Samka před beranem číslo 81794051 Pavla Sokola. Šampionem byl jednoznačně zvolen beran suffolk číslo 85175051 z chovu Jaroslava Fišera. Šampionem kombinovaných plemen se stal beran původní valašky s číslem 85138051 z chovu Jiřího Novotného před beranem vřesové ovce číslo 34826024 Miroslava Vaňka.

Pro návštěvníky byl připraven bohatý doprovodný program. Stříhání ovcí předvedl Radek Salaba. Stánky s různým zbožím, ochutnávka regionální potraviny a výrobek Libereckého kraje roku 2023, občerstvení nejen z jehněčího a kůzlečího masa. Zemědělská škola ve Frýdlantě přivezla umělou krávu a nejen děti měly možnost zkusit si ruční dojení. Pro děti bylo připraveno malování na obličej. Děti se mohly svézt na mladé klisně Terky Zítkové nebo se po areálu projet traktorem Fendt 516. Předání vlny a ukázky výrobků se ujaly přadleny Marie Zemanová a Iva Olšová a s plstěním Lada Teichmannová.

Po loňském popršeném ročníku se letos počasí vydařilo a u občerstvení U husy bylo plno. Přes den zde nejen k poslechu, ale i k tanci zahrála hudební skupina BG TRIO a jejich hosté. Naše poděkování patří všem organizátorům, chovatelům, a především rodině Pulíčkových, bez jejich areálu a podpory by se akce v tomto rozsahu nemohla konat. Poděkování patří také agrární regionální radě a Libereckému kraji, které akci podporují finančně.

Text a foto: Věra Jaklová

Vybraní berani suffolk na šampiona trhu chovatelů Romana Samka a Pavla Sokola

Šampion trhu do jednoho roku (vlevo), beran suffolk č. 3793 055, linie Strathisla Sea Bird Romana Samka a šampion trhu nad jeden rok (vpravo), beran suffolk č. 85174 051, linie Barry Jaroslava Fišera

Šampion kombinovaných plemen, valašský beran č. 85138 051, linie Valvej Jiřího Novotného

Občerstvení

Projížďka v traktoru Fendt 516

Hudební doprovod

KURZ STŘIHAČŮ 2023 NA ZLOBICI

Ve dnech 2. až 4. října 2023 se na Zlobici sešlo 10 zájemců o kurz střihačů. 3 ženám a 7 mužům se věnovali mistři střihači pod vedením předsedy ČAS pana Thierry Delhomme, kteří zájemcům předávali nejen teoretické znalosti, ale zejména ty praktické. Svůj podíl na tom měly také ovce plemene suffolk, které patří akciové společnosti OVEKO.

Na konci fyzicky náročného kurzu obdrželi frekventanti Osvědčení o absolvování.

Poděkování za organizaci kurzu patří nejen České asociaci střihačů, ale také zaměstnankyním Svazu, které se po celou dobu kurzu staraly o stravování všech účastníků.

Ing. Jiří Huml

CELOSTÁTNÍ VÝSTAVA NÁŠ CHOV 2023 V LYSÉ NAD LABEM

V tradičním termínu prvního říjnového týdne byl uspořádán dvacátý sedmý ročník výstavy Náš chov a Zemědělec. Hlavním lákadlem letošní výstavy byla naše expozice ovcí a koz a výstava zemědělské techniky.

Naše Celostátní výstava ovcí a koz byla již tradičně rozdělena do čtyř dnů. První den výstavy se konaly tři elitní bonitační trhy plemen zwartbles, texel a ouessantských ovcí a také bonitační trh masných a kombinovaných plemen ovcí. Druhý den se konal šampionát holandských zakrslých koz včetně elitního bonitačního trhu kozlíků a elitní bonitační trh beranů plemene ovcí clun forest a bonitační trh plemenných kozlíků. Třetí den výstavy proběhl šampionát romanovských ovcí. V neděli, poslední den výstavy, si Klub chovatelů anglonubijských koz uspořádal svůj Národní šampionát anglonubijských koz.

Výstavy se zúčastnilo 66 našich chovatelů, kteří představili 19 plemen ovcí a 8 plemen koz. Vystaveno bylo během všech dnů výstavy 346 zvířat, což jasně dokazuje, že výstava v Lysé

nad Labem byla naše největší výstava, kterou jsme v roce 2023 v České republice zorganizovali. Masná plemena ovcí zastupovala plemena: suffolk, texel, oxford down, berrichone du Cher a charollais. Kombinovaná plemena ovcí byla reprezentována plemeny: clun forest, merinolandschaf, zwartbles, jurská ovce, kerry hill, jacob, walliserská černonosá ovce a našimi národními plemeny valaškou a šumavkou. Plodná plemena zastupovala ovce romanovská, dojná plemena ovce východofráská, málopočetná a zájmová plemena ovcí zastupovala ovce vřesová, kamerunská a ouessantská.

Z dojených plemena koz byla vystavena tři plemena, obě naše národní plemena koz - hnědá krátkosrstá koza, bílá krátkosrstá koza a anglické dojné plemeno koza anglonubijská. Masná plemena koz zastupovaly kozy burské, srstnatá plemena kozy kašmírové a mohérové.

Málopočetná plemena koz zastupovaly kozy zakrslé holandského typu a kozy walliserské.

První den výstavy se konaly tři elitní bonitační trhy beranů plemen zwartbles, texel a ouessantská ovce a také bonitační trh masných a kombinovaných plemen ovcí.

Beranů plemene zwartbles bylo předvedeno pouze 8 ks od dvou chovatelů. Řada chovatelů tohoto plemene se letos bohužel nemohla zúčastnit, protože jejich stáda ovcí napadli vlci a způsobili chovatelům velké ztráty. Hodnotitelem byl určen Ing. Ladislav Strnad. Berani byli klasifikováni v těchto třídách: 1x ER, 2x EA, 3x EB, 2x IA. Šampionem elitního trhu se stal beran č. 91312 061 linie ZACHARI, RPH 114,46, výsledná třída EA z chovu Ing. Martina Hoška z Mohelna. Druhý byl vyhodnocen beran č. 3520 053 linie ZACHARI, RPH 118,24, hodnocen výslednou třídou ER, kterého předvedla Marcela Krčmářová z Trutnova. Hodnocení berani byli velmi dobře osvalení, většího tělesného rámce s dobře utvářenými končetinami a spěnkami, barevné znaky odpovídaly plemennému standardu.

Beranů plemene texel bylo předvedeno 16 kusů od čtyř chovatelů. Hodnotitelem byl určen Ing. Martin Hošek. Berani byli klasifikováni v těchto třídách: 10x ER, 5x EA, 1x EB. Šampionem se stal beran č. 54213 062 linie TABERY, RPH 109,34, hodnocen výslednou třídou EA, kterého předvedl Josef Balada z Velké nad Veličkou. Na druhém místě skončil beran č. 89917 053 linie TARANTINO, RPH 117,29 z chovu Lukáše Neugebauera ze Žamberku, třetí byl beran č. 2925 055 linie TOSCA, RPH 128,55, hodnocen ER z chovu Jana Kováče ze Žďárek na Broumovsku. Všichni berani odpovídali plemennému standardu, byli výborně osvalení.

Beranů plemene ouessantská ovce bylo předvedeno 19 ks ve třech barevných rázech (černých 15 ks, bílých 2 ks, hnědých 2 ks) od sedmi chovatelů. Hodnocení beranů provedl Ing. Martin Hošek. Šampionem se stal černý beran č. 4765 055 linie AUTHKO, hodnocen 98 body ER z chovu Hany Hozákové z Hostinného. Na druhém místě skončil černý beran č. 68522 042 linie IMMO B.V. BRINK, hodnocen 90 body ER, kterého předvedla Lenka Chreňová z Rochova. Na třetím místě skončil černý beran č. 96843 081 linie MAIGRET, který byl hodnocen 84 body EA z chovu Ing. Jitky Latečkové z Dětmarovic.

Berani byli hodnoceni v těchto třídách: 3x ER, 16x EA. Všichni berani vynikali pěknými tělesnými rámci s typickým pohledným výrazem, měli dobře utvářené rohy a většina zvířat měla dobře utvářené končetiny s pevnými spěnkami. Nedostatky byly u některých zvířat v sortimentu vlny, slabším osvalením a horším postojem zadních končetin (do x).

Posledním trhem prvního dne byl trh beranů masných a kombinovaných plemen ovcí. Předvedeno bylo 14 beranů těchto plemen: merinolandschaf 3 ks, romanovská ovce 4 ks, valaška 3 ks, šumavka 1 ks, berrichone du Cher 3 ks. Berany hodnotil Ing. Martin Hošek v těchto výsledných třídách: 5x ER, 5x EA, 3x EB, 1x IA. Šampionem tohoto trhu se stal beran plemene valaška č. 85193 051 linie VAŠEK, RPH 112,76, hodnocen výslednou třídou ER, kterého předvedl Peter Novota z Červeného Újezdu na Praze západ.

Vyhodnocením nejlepších kolekcí a jednotlivých zvířat na výstavě byl pověřen předseda Rady PKO Ing. Martin Hošek, Ing. Ladislav Strnad a Ing. Richard Konrád. Tentokrát to byl vážně velmi těžký úkol, protože se na výstavě sešla opravdu špičková zvířata, která byla typickými zástupci svých plemen a byla velmi dobře připravena na výstavu. Po náročném výběru vyhodnotili jako nejlepší kolekci ovcí vystavenou na výstavě Náš chov 2023 kolekci ovcí plemene ovce kamerunská chovatele Petra Kříže ze Sedlčan, jako druhá nejlepší kolekce byla vyhodnocena kolekce ovcí plemene valaška, kterou vystavila společnost Stránské z.s. Třetí byla vyhodnocena kolekce ovcí východofříských chovatele Josefa Pulíčka st. z Pěňčina u Jablonce nad Nisou.

Šampiony výstavy se stali beran plemene ovce vřesové Lukáše Kovárny z Křečovic a bahnice plemene walliserská černonosá, kterou vystavila Veronika Kubásková z Řevnic.

Nejlepší kolekci koz byla vyhodnocena kolekce koz burských společnosti Awaki, s.r.o. z Dubnice u České Lípy, druhou nejlepší kolekci se stala kolekce koz anglonubijských, které vystavila Lenka Maděrová z Markvartic u Turnova. Šampiony se stali kozel kozy mohérové z chovu Ing. Ingrid Vlčkové Pelnerové z Podolí u Bouzova a koza hnědá krátkosrstá z chovu Jana Baláše z Mistrovic u Jablonného nad Orlicí.

Nejlepší kolekce ovcí na výstavě Náš chov 2023, ovce kamerunské chovatele Petra Kříže (vpravo)

Druhá nejlepší kolekce ovcí na výstavě Náš chov 2023, valašské ovce ze Stránského z.s.

Třetí nejlepší kolekce ovcí na výstavě Náš chov 2023, východo-fríské ovce chovatele Josefa Pulíčka (uprostřed)

Nejlepší kolekce koz na výstavě Náš chov 2023, burské kozy společnosti Awaki s.r.o.

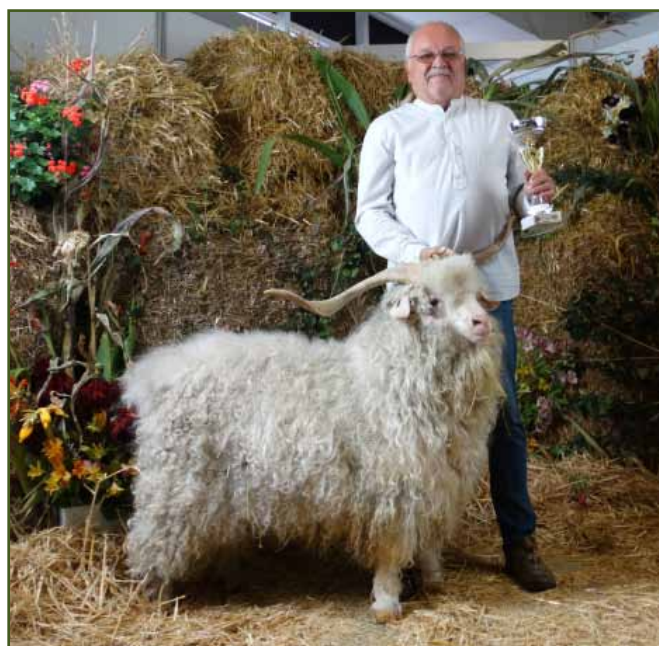
Druhá nejlepší kolekce koz na výstavě Náš chov 2023, anglonubijské kozy chovatelky Lenky Maděrové

Šampion beran výstavy Náš chov 2023, beran plemene vřesové ovce chovatele Lukáše Kovárny

Šampionka koza výstavy Náš chov 2023, koza hnědá krátko-srstá z chovu Jana Baláše

Šampion kozel výstavy Náš chov 2023, mohérový kozel z chovu Ing. Ingrid Vlčkové Pelnerové

Šampionka ovce výstavy Náš chov 2023, bahnice plemene walliserská černonosá chovatelky Veroniky Kubáskové

Šampion ENT zwartbles chovatele Ing. Martina Hoška

Šampion ENT ouessantské ovce chovatelky Hany Hozákové

Šampion ENT texel chovatele Josefa Balady

Šampion NT masných a kombinovaných plemen, valašský beran chovatele RNDr. Petera Novoty

Šampioni ENT ouessantské ovce, (zleva) II. vicešampion chovatelky Ing. Jitky Latečkové Foniokové, I. vicešampion Lenky Chreňové, šampion Hany Hozákové, 4. místo: hnědý beran z chovu Eko Tera s.r.o.

Druhý den výstavy se konal elitní bonitační trh beranů plemene clun forest, bonitační trh plemenných kozlů, a hlavně Národní šampionát zakrslých koz holandského typu.

Národního šampionátu zakrslých koz se zúčastnili čtyři chovatelé, kteří vystavili 15 kozlíků (ročník 2023) a 16 koziček a koz. Hlavním hodnotitelem šampionátu byl Ing. Richard Konrád za asistence Ing. Ladislava Strnada. V kategorii plemenných kozlíků bylo předvedeno 15 zvířat. Kozlíci byli hodnoceni v těchto třídách - 6x ER, 6x EA, 3x EB. Šampionem se stal kozel č. 15824 037 linie IGORWOLF, hodnocen výslednou třídou ER z chovu paní MVDr. Radky Loutchanové z Chvaletic u Protivína. Na druhém místě skončil kozel č. 19555 067 linie RAM, hodnocen výslednou třídou ER chovatelky MVDr. Silvie Dopitové z Chatěboře, třetí skončil kozel č. 19554 067 linie RAM, hodnocen také výslednou třídou ER ze stejného chovu.

V kategorii kozička (kůzle 2023) byla předvedena čtyři zvířata. Národní šampionkou byla vyhodnocena kozička č. 20207 967 linie RAM chovatelky MVDr. Silvie Dopitové.

V kategorii kozička-dorost (zvířata ročníku 2022, která ještě neměla porod) bylo předvedeno šest zvířat. Šampionkou se stala kozička Máša č. 21890 937 linie RAM chovatelky MVDr. Radky Loutchanové.

V kategorii mladá koza (ročník 2021) byly předvedeny tři kozy. Zvítězila koza 20366 967 linie IGORWOLF z chovu MVDr. Silvie Dopitové, kterou předvedla Mirka Nezbedová z Kojovic u Kropáčovy Vrutice. Kategorii koza (ročník 2021, která ještě nerodila) zvítězila koza 18425 967 chovatelky Mirky Nezbedové. Poslední kategorií byly kozy s menším podílem krve tohoto plemene (93,4 % a méně). Ze tří předvedených koz byla první koza 20376 967 linie SIRE chovatelky MVDr. Silvie Dopitové.

Je škoda, že se šampionátu nezúčastnilo více chovatelů, aby byla ještě větší konkurence. Přesto se šampionát velmi vydařil a návštěvníci výstavy mohli vidět velmi kvalitní zvířata tohoto oblíbeného plemene koz.

Šampion ENT clun forest z chovu Ing. Martina Neuwirtha

Poté následovala bonitace kozlů ostatních plemen. Bylo předvedeno pět kozlů kozy bílé krátkosrsté a jeden kozel kozy walliserské. Kozlíci vynikali pěkným pohlavním výrazem, dobře utvářenými trupy a pevnými končetinami. Šampionem byl vyhodnocen walliserský kozel č. 20828 027 linie ATTILA hodnocen výslednou třídou ER z chovu Semira Henycha z Milovic.

Bonitačního elitního trhu beranů plemene clun forest se zúčastnili tři chovatelé, kteří předvedli 15 beranů. Hodnotitelem byl Ing. Richard Konrád. Berani byli ohodnoceni v těchto třídách: 2x ER, 9x EA, 3x EB, 1x IA. Šampionem se stal beran č. 99927 052 linie PIXIE, RPH 115,82, hodnocen výslednou třídou EA z chovu Martina Neuwirtha z Pěčína. Druhý skončil beran č. 99933 052 linie GERALD, RPH 129,62, hodnocen ER také z chovu pana Neuwirtha. Třetí skončil beran č. 06617 055 linie SIMON, RPH 129,30, hodnocen ER z téhož chovu.

Všichni berani vynikali pěkným osvalením, pohlavním výrazem a dobře utvářenými končetinami.

Národní šampionát zakrslých koz, výběr šampionů koz

Třetí den výstavy se konal Národní šampionát plemene ovce romanovské, kterého se zúčastnilo jedenáct chovatelů. Předvedeno bylo 28 beranů ročníku 2023, 11 starších beranů, 20 jehnic a 14 bahnic. Hodnocení zvířat provedli Ing. Vít Mareš a Ing. Richard Konrád.

Podrobné zhodnocení šampionátu přináší samostatný článek na jiném místě Zpravodaje.

V neděli, čtvrtý den výstavy, se konal VI. národní šampionát anglonubijských koz, kterého se zúčastnilo 8 chovatelů tohoto plemene, předvedeno bylo 41 zvířat (viz samostatný článek dále).

Na stánku Svazu byl po celou dobu výstavy velmi čilý ruch. Náš stánek navštívil místopředseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Ing. Jan Skopec Ph.D., poslankyně Parlamentu ČR Mgr. Nina Nováková, náměstek ministra zemědělství Ing. Miroslav Skřivánek, generální ředitel SZIF Ing. Petr Dlouhý, starosta města Lysá nad Labem Mgr. Karel Marek a řada dalších významných státních činitelů a milých hostů.

Návštěvníci mohli zakoupit odborné publikace na téma chovu ovcí a koz, mohli získat řadu propagačních letádků a hlavně řadu odborných rad. Stánek byl zpestřen ochutnávkou a možností zakoupení kozích a ovčích výrobků z farmy manželů Pulíčekových z Pěnčína u Jablonce nad Nisou. Na venkovním

stánku byla možnost zhlédnout přípravu a také ochutnat naši specialitu – balkánský jehněčí kotlík, který připravila společnost Dveko a.s. pod odborným dohledem Jana Macků.

Po všechny dny výstavy měli návštěvníci také možnost seznámit se s technikami spřádání a zpracování ovčí vlny, kterou předváděly členky Klubu zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů SCHOK pod vedením Vladimíry Křenkové. Děvčata měla také každý den na hlavním podiu výstaviště módní přehlídku, kde s velkou profesionalitou předváděla návštěvníkům své kolekce výrobků z vlny. Jednotlivé předváděné modely vždy vtipně doprovázela komentářem předsedkyně Klubu Vladimíra Křenková. O přehlídku byl každý den velký zájem návštěvníků výstavy a všechna místa byla vždy zaplněná do posledního. Děvčata sklídila po přehlídce velký potlesk.

Závěrem bych chtěl poděkovat všem chovatelům za pomoc při organizování této výstavy, protože to byla největší výstava ovcí a koz, kterou náš Svaz v letošním roce pořádal. O tom, že se výstava podařila, svědčí fakt, že po celou dobu výstavy byla naše hala stále zaplněná návštěvníky a na našem stánku se vystřídalo mnoho zájemců o chov ovcí a koz.

Text: Ing. Richard Konrád

Foto: Michaela Kvisová, Ing. Alena Ježková, Ing. Martin Jedlička, Jaroslav Vogeltanz

Rukodělná dílna Katky Vadrázkové

Setkání nejmenších s tradiční technikou spřádání vlny

Módní přehlídka v podání Klubu zpracovatelů vlny

ENT A NÁRODNÍ ŠAMPIONÁT KOZLÍKŮ A KLUBOVÁ VÝSTAVA ZH KOZ

Druhý den výstavy Náš chov v Lysé nad Labem zahajoval ENT a šampionát kozlíků kozy zakrslé, který po malé pauze na občerstvení pokračoval 3. klubovou výstavou chovatelů kozy zakrslé.

Národního šampionátu zakrslých holandských koz a elitního nákupního trhu se zúčastnili 4 chovatelé, kteří vystavili 15 kozlíků narozených v roce 2023, a to v liniích Igorwolf (7), Ram (7) a Charlie (1). Hlavním bonitérem šampionátu byl Ing. Richard Konrád.

Kozlíci byli hodnoceni v těchto třídách – 6x ER, 6x EA, 3x EB. Šampionem ENT kozlíků se stal kozel č. 15824/037 linie Igorwolf z chovu paní MVDr. Radky Loutchanové z Protivína. Hrdou majitelkou se stala Barbora Slezáková Thielová ze Žampachu. Na druhém místě skončil kozlík č. 19555/067 linie Ram chovatelky MVDr. Silvie Dopitové z Lán u Libice nad Doubravou, třetí skončil kozel č. 19554/067 linie Ram rovněž z chovu paní MVDr. Silvie Dopitové.

Na 3. klubovou výstavu se přihlásilo celkem 16 kozíček v 5 třídách od 4 majitelů.

Hlavní kategorii tvořily kozíčky se 100 % ZH krve, kde bylo předvedeno 14 koz různého stáří. Druhou kategorií byla kategorie kozíček s více jak 75 % ZH krve, kde byly předvedeny 2 kozíčky. Hodnotící komise rozhodovala ve složení Ing. Richard Konrád (SCHOK z.s.), Marcela Staňková (KCHKZ) a Petr Kříž (KCHKZ).

Třidu kůzlat prezentovaly 4 kozíčky ročníku 2023. Klubovou vítězkou se stala kozíčka č. 20207/967 linie Ram chovatelky a majitelky MVDr. Silvie Dopitové.

V nejpočetněji obsazené třídě dorostu se předvedlo 6 koz ročníku 2022. Titul Klubový vítěz si odnesla kozíčka č. 21890/937 Máša, linie Ram chovatelky a majitelky MVDr. Radky Loutchanové.

Třidu mladá koza A, ročník 2021, vyhrála kozíčka č. 20366/967 jménem Pěťa, linie Igorwolf majitelky paní Mirky Nezbedové z chovu MVDr. Silvie Dopitové.

Poslední třídou v kategorii kozíček se 100 % ZH krve byla třída mladá koza B, ročník 2021, kterou vyhrála kozíčka č. 18425/967 jménem Brauný linie Charlie majitelky paní Mirky Nezbedové z chovu MVDr. Silvie Dopitové.

Poslední předváděnou kategorií byly kozičky s podílem krve 93,75 % ZH krve. Ve třídě dorostu (ročník 2022) se klubovou vítězkou stala kozička č. 20376/967, linie Sire chovatelky a majitelky MVDr. Silvie Dopitové.

Zde bych chtěla upozornit, že pokud jsou procenta ZH krve správně přiznána již v počátku, jsou u takto vysokoprocentních koziček vidět kvalitní rysy ZH krve, což na předváděných zvířatech také bylo vidět.

Letošní šampionát kozlíků a Klubová výstava byla i v něčem výjimečná než předešlé roky. O své malé svěřence se od samotného vyložení a umístění do boxů ukázkově staraly dvě

malé slečny MVDr. Loutchanové. Bylo milé překvapení, že se Eliška (8 let) s Aničkou (10 let) objevily i ve výstavním kruhu a své kozičky ve třídě dorostu také předvedly. O tom, že jsou tyto kozičky vhodné pro začínající chovatele, není pochyb.

Chtěla bych poděkovat všem předvádějícím a jejich pomocníkům, SCHOKU z.s. za ceny pro Šampionát kozlíků, klubu KCHKZ za hlavní ceny pro Klubovou výstavu a děkuji všem sponzorům za věcné dary: stáj Goldway, z Akátové stráně, Red Dogs Art. Za fotografie děkuji Pavle Staňkové.

Text: Marcela Staňková, KCHKZ
Foto: Pavla Staňková, Michaela Kvisová

Šampion ENT zakrslých koz chovatelky MVDr. Radky Loutchanové

I. vicešampion (vpravo) a II. vicešampion ENT z chovu MVDr. Silvie Dopitové

Klubový vítěz v kategorii Kůzle 100% ZH z chovu MVDr. Silvie Dopitové

Klubový vítěz v kategorii Dorost 100% ZH z chovu MVDr. Radky Loutchanové

Klubový vítěz v kategorii Mladá koza A (vlevo) a Mladá koza B 100% ZH z chovu MVDr. Silvie Dopitové, majitelky Mirky Nezbedové

Klubový vítěz v kategorii Dorost 93,5% ZH z chovu MVDr. Silvie Dopitové

Nová majitelka šampiona Barbora Slezáková Thielová

Anička Loutchanová (10 let) předvádí kozičku v kat. Dorostu, 2. místo

Eliška Loutchanová (8 let) přebírá ocenění

IX. NÁRODNÍ ŠAMPIONÁT ROMANOVSKÝCH OVCÍ ANEB NEJPLODNĚJŠÍ PLEMENO OVCÍ MÁ SVÉ KRÁLE

Klub chovatelů romanovských ovcí oslavil v letošním roce 25 let od svého založení. Je nejaktivnějším Klubem chovatelů působících pod SCHOK. V současné době sdružuje 24 členů a snaží se nabírat další zájemce o chov romanovských ovcí. Potěšitelné je, že se nám to v poslední době daří. Pro nové členy (chovatele) se Klub také snaží zajišťovat poradenskou činnost tak, aby byli ve svém chovatelském úsilí úspěšní.

Romanovská ovce zůstává absolutní rekordmankou v plodnosti mezi všemi plemeny ovcí, přičemž si zachovává asezónnost říje, ale již dávno není tou drobnou ovečkou se špatnou masnou užitkovostí. Půlroční berani připravení ke klasifikaci mají 40-65 kg, dospělí berani 75-100 kg a dospělé ovce 70-85 kg. Také průměrná výška v kříži se za dobu aktivní činnosti Klubu zvedla téměř o 15 cm. Přitom si romanovské ovce zachovaly výbornou jemnost a křehkost masa bez nepříjemného skopového přípachu, ale zvedla se celková osvalenost zvířat.

Díky těmto výsledkům a kvalitě zvířat je česká populace

romanovských ovcí považována za nejlepší na světě, a tak jsou jehnice a berani z ČR každoročně exportovány do mnoha zemí.

V sobotu 7. října 2023 Klub zorganizoval IX. národní šampionát romanovských ovcí v Lysé nad Labem. K vidění zde bylo rekordních 71 zvířat od 11 chovatelů. Soutěžilo se v čtyřech kategoriích, dvě pro každé pohlaví - vždy mladí jedinci do 1 roku a starší plemenná zvířata. Prezence probíhala anonymně za účasti žáků a studentů středních zemědělských škol v Benešově a Poděbradech a studentů České zemědělské univerzity. Role judge se skvěle zhostili střídavě Ing. Vít Mareš a Ing. Richard Konrád. Hodnocení bylo napínavé a velmi přesné, a tak se četní diváci, včetně těch zahraničních, rozhodně nenudivili. Ocenění si odnesli pohár a pamětní desku pro vítěze a dále také hodnotné dary od sponzorů, jmenovitě šlo o IFRAMIX, 1. zemědělskou a.s. Chorušice, HEAPCO, SCHOK z.s., INPLEM s.r.o., AB Plus Beneš, V. Racek, Agrotrans a Farmu Tehov.

Mladý beran

	kat. číslo	ID	linie	majitel	chovatel
1	25	31333 024 ProVes Future	ROU	Šlejtr J.	majitel
2	22	31340 024 ProVes Formation	ROU	Šlejtr J.	majitel
3	23	90215 053 Paradise Griffin	ROL	Kvisová M.	majitel

Plemeník

	kat. číslo	ID	linie	majitel	chovatel
1	35	REB-134 06497 035 Vilém Grey Ghost	REB	Šedivý J.	Denk J.
2	39	RAR-032 91618 021	RAR	Vjater M.	majitel
3	32	REM-047 31908 024	REM	Vjater M.	majitel

Jehnice					
	kat. číslo	ID	linie	majitel	chovatel
1	51	59187 924 ProVes Olympia	ROU	Šlejtr J.	majitel
2	49	6367 956 Paradise Lelosi	REM	Kvisová M.	majitel
3	53	59186 924 ProVes Nela	RUS	Šlejtr J.	majitel

Bahnice					
	kat. číslo	ID	linie	majitel	chovatel
1	64	97841 953 Paradise Patria	RAO	Kvisová M.	majitel
2	61	60290 924 Inplem Ros Irma 18	ROS	Škorpilová T.	Zajíček P.
3	67	95229 953 Paradise Diana	RUS	Kvisová M.	majitel

Pro všechny chovatele byl šampionát velkým svátkem. Já tímto jménem Výboru Klubu chovatelů romanovských ovcí všem děkuji za pomoc a součinnost a těším se na další akce Klubu, které jistě neminete, pokud budete sledovat naše webové stránky www.romanovky.eu.

Ing. Petr Zajíček, předseda Klubu chovatelů romanovských ovcí
Foto: Michaela Kvisová

Účastníci šampionátu a mladí praktikanti ze zemědělských škol

Šampion mladý beran 2023 z chovu Ing. Josefa Šlejtra

Šampion plemene v kategorii Plemeník Vilém Grey Ghost s chovatelem a majitelem Jiřím Šedivým

Tři nejlepší mladí berani z chovů Ing. Josefa Šlejtra a Michaely Kvisové

I. a II. vícešampion v kategorii Plemeník z chovu Miroslava Vjatera

Šampionka plemene v kategorii Jehnic ProVes Olympia s chovatelem Ing. Josefem Šlejtre

Vícešampionka plemene v kategorii Jehnic Paradise Lelasi z chovu Michaely Kvisové

II. vícešampionka plemene v kategorii Jehnic ProVes Nela z chovu Ing. Josefa Šlejtra

Vícešampionka v kategorii Bahnic Inplem Ros Irma 18 s majitelkou Terezou Škorpilovou

Šampionka plemene v kategorii Bahnic Paradise Patria z chovu Michaely Kvisové

II. vicešampionka v kategorii Bahnic Paradise Diana z chovu Michaely Kvisové

ELITNÍ NÁKUPNÍ TRH BERANŮ TEXEL

Dne 5. 10. 2023 se konal již třetí šampionát plemenných beranů texel v Lysé nad Labem. Hodnotilo se 16 beranů ze 4 chovů.

Ted' představím chovatele, kteří dovezli berany: Ing. Josef Balada, firma Dibaq a.s., Mgr. Jan Kováč, Lukáš Neugebauer. Hodnocení se ujali Ing. Martin Hošek a Ing. Ladislav Strnad. Po klasifikaci beranů měli chovatelé možnost se svojí volbou vybrat nejlepšího berana ze svého chovu a pokračovat dál do finále o nejlepšího texela v roce 2023 v Lysé nad Labem. Komise ve složení Ing. Martin Hošek, Ing. Ladislav Strnad a Alice Láníková, chovatelka plemene suffolk. Musím konstatovat, že komise letos opravdu neměla jednoduché vybrat šampióna. Už jsem hodně trhů absolvoval, ale tento byl výjimečný, co se týče opravdu dlouhého napětí jak u chovatelů, předvedených beranů a také i u diváků. Nakonec po asi čtvrt hodině byl výsledek tu.

Šampiónem se stal beran katalogové číslo 16, linie Tabery, 54213/062 z chovu Ing. Josefa Balady z Letovic. První vicešampión beran katalogové číslo 15, linie Tarantino, 89917/053 z chovu Lukáše Neugebauera ze Žampachu. Druhým vicešampiónem se stal beran katalogové číslo 6, linie Tosca, 02925/055 z chovu Mgr. Jana Kováče ze Žďárek. Mě osobně těší, že linie Tabery se v chovech osvědčila na výbornou, jelikož pochází z mého chovu.

Chtěl bych poděkovat chovatelům za účast na šampionátu, předvedení a přípravu na trh. Zároveň patří velký dík za pomoc na výstavě studentům zemědělské školy.

Srdečně Vás také tímto zvu na členskou schůzi klubu plemene texel, a to opět v sobotu 20. 1. 2024, do restaurace Jangelec u Vysokého Mýta. Kdo by měl zájem se k nám do klubu texel jako člen přidat, je nutné potvrdit účast předem do klubu na email: lukas.neugebauer@seznam.cz

Text a foto: Lukáš Neugebauer
Foto: Pavel Trčka

Čekání na vyhodnocení šampióna

Rodina Baladova

Dva nejlepší

Pohled na kolekce beranů

6. NÁRODNÍ VÝSTAVA AN KOZ LYSÁ NAD LABEM 8. 10. 2023

Tradičně jako každý podzim, i letos se konala v Lysé nad Labem výstava Náš chov. Její součástí jsou i šampionáty některých plemen ovcí a koz. Mě zajímala především 6. národní výstava anglonubijských koz, která se konala na závěr celé akce, v neděli 8. 10. 2023.

Výstavy se zúčastnili přední chovatelé tohoto plemene a bylo opravdu na co se koukat. Celkově bylo přihlášeno 42 zvířat. Každý návštěvník mohl porovnat rozdíly mezi jednotlivými chovy a zapřemýšlet, od kterého chovatele pořídit novou posilu do chovu.

Jako první se hodnotily mladé kozičky - Dorost 5-12 měsíců, kde bylo vystaveno 14 zvířat. Vedle známých jmen, jako Modletické kozy (Ivana Pokorná), Farma Evženov (Renata Dolejšová), Biostatek Skorkov (Ing. Magdalena Dvořáková), Dobrý kurz (Katarína Mašátová), se zúčastnili i nováčci - Kateřina Šulcová (AN z Podještědí), Farma Zhoř (Radka Karlová) a Michal Jakubův a Evou Vondrovou. Stejná jména chovatelů vévodila i dalším třídám - Kozy 1-2 roky a Kozy 2-5 let. Ve třídě Veteráni nad 6 let byla jediná zasloužilá koza, téměř devítiletá Tiffany z Modletic. Atrakcí pro návštěvníky, a hlavně děti byla maličká a vymazlená, teprve tříměsíční Sicilka z téhož chovu.

Velkou pozornost návštěvníků na sebe strhávali impozantní dospělí kozlové ve dvou soutěžních třídách. Mimořádně vysoký Aurora's Darius z farmy Zhoř, mimořádně vyspělý a svalnatý NW Irwin z chovu pana Neuwirtha (Farma na Suché) nebo mimořádně obrovský Otakar z Modletic. Hojně obsazená byla třída dorostu, kozlí 5-12 měsíců, kde soutěžili kozlíci z Modletic (Ivana Pokorná), z Evženova (Renata Dolejšová), ze Zhoře (Radka Karlová) a z Farmy na Suché (Martin Neuwirth). Mezi nimi i mladý kozlík Olaf (Kateřina

Šulcová, AN z Podještědí), u kterého provedl Ing. Strnad bonitaci i s názornou ukázkou a vysvětlením, jaké má dané zvíře přednosti či nedostatky.

Celkově byla výstava velmi pěkná, k vidění byla spousta krásných zvířat různých chovatelů a pro každého chovatele nebo jen zájemce o toto nádherné plemeno by mělo být zvykem se jí každoročně zúčastnit. Velké díky patří pořadatelům, bez jejichž práce, času a nasazení by celá tato akce vůbec nemohla vzniknout a každý rok se zdárně opakovat. Velké poděkování náleží rovněž komisi ve složení Ing. Ladislav Strnad, Ing. Věra Mátlová a Mgr. Ján Kováč za zajištění odborného posouzení vystavovaných zvířat. V neposlední řadě díky též Renatě Dolejšové a Romanu Benešovi za laskavé poskytnutí fotografií z výstavy.

Mirka Hlaváčková, chovatel, divák a člen Klubu chovatelů AN koz

Hodnotící komise (zleva) Ing. Ladislav Strnad, Ing. Věra Mátlová, Mgr. Ján Kováč

Vítězové 2023:

- **Vítězka výstavy 2023: Saze CZ 21010 927**

Vystavovatel a chovatel: Michal Jakubův a Eva Vondrová.
Zároveň Šampion třídy 4A - Dospělé kozy

- **Vítěz výstavy 2023: Otakar z Modletic CZ 12445 037**

Vystavovatel: Martin Neuwirth-NW, Farma na Suché. Zároveň Šampion třídy 4B - Dospělí kozlí Kozel pocházející z chovu Ivany Pokorné - Modletické kozy.

- **Vítězové jednotlivých kategorií:**

Třída 2A - Dorost, kozy 5-12 měsíců, vystavováno 14 zvířat:

Šampion - Angelka z Modletic CZ 21550 937

Vystavovatel a chovatel: Ivana Pokorná - Modletické kozy
res. Šampion - Ponožka CZ 26091 927

Vystavovatel a chovatel: Michal Jakubův a Eva Vondrová

Třída 2B - Dorost, kozlí 5-12 měsíců, vystavováno 14 zvířat:

Šampion - Kron z Evženova CZ 20005 027

Vystavovatel a chovatel: Renata Dolejšová - Farma Evženov
res. Šampion - NW Blackwin CZ 9940 058

Vystavovatel a chovatel: Martin Neuwirth-NW,
Farma na Suché

Třída 3A - Mladí, kozy 1-2 roky, vystavována 4 zvířata:

Šampion - Naděje z Evženova CZ 31548 927

Vystavovatel a chovatel: Renata Dolejšová - Farma Evženov
res. Šampion - Viola z Modletic CZ 22365937

Vystavovatel a chovatel: Ivana Pokorná - Modletické kozy

Třída 3B - Mladí, kozlí 1-2 roky, vystavována 3 zvířata:

Vítězka výstavy 2023, Saze z chovu Michala Jakubův a Evy Vondrové; též Šampion třídy 4A - Dospělí

Šampion - Aurora`s Darius SK 3096380

Vystavovatel: Radka Karlová - Farma Zhoř. Odchován na Farma Aurora, SK.

Třída 4A - Dospělí, kozy 2-5 let, vystavována 3 zvířata:

Šampion - Saze CZ 21010 927

Vystavovatel a chovatel: Michal Jakubův a Eva Vondrová

Třída 4B - Dospělí, kozlí 2-5 let, vystavována 2 zvířata:

Šampion - Otakar z Modletic CZ 12445 037

Vystavovatel: Martin Neuwirth-NW, Farma na Suché.

Odchován u Ivany Pokorné - Modletické kozy.

Výběrová komise:

Ing. Ladislav Strnad, předseda Rady plemenné knihy koz, šlechtitel a bonitér NT SCHOK z.s.

Ing. Věra Mátlová, místopředseda Rady plemenné knihy koz a bonitér NT SCHOK z.s.

Mgr. Ján Kováč, šlechtitel a bonitér NT SCHOK, předseda Revizní komise SCHOK z.s.

Sponzoři:

KAMÍR a Co. spol. s r. o. - Prodej chovatelských potřeb, dající techniky, elektrických ohradníků, napáječek a dalšího vybavení.

Dobrykolonial.cz a Dobrykurz.cz - Prodej vybavení a pomůcek pro domácí i faremní sýraře a malé mlékárny a kurzy výroby sýrů prezenčně, v e-booku i v podobě videokurzu.

TeePrint a BearCrow - Petr Rys - Potisk triček, tašek a dalších materiálů.

Originální návrhy, grafické zpracování, práce na zakázku.

Festada s.r.o. - Elektronické systémy pro chovatele.

Vítěz výstavy 2023, Otakar z Modletic z chovu Ivany Pokorné, majitele Ing. Martina Neuwirtha; též Šampion třídy 4B - Dospělí

Šampionka třídy 2A - Dorost, Angelka z Modletic z chovu Ivany Pokorné

res. Šampion třídy 2B - Dorost NW Blackwin z chovu Ing. Martina Neuwirtha

Šampion třídy 2B - Dorost, Kron z Evženova z chovu Renaty Dolejšové

res. Šampion třídy 2A - Dorost, Ponožka z chovu Michala Jakubův a Evy Vondrové

Šampionka třídy 3A - Mladí, Naděje z Evženova z chovu Renaty Dolejšové

Šampion třídy 3B - Mladí, Aurora's Darius majitelky Radky Karlové

res. Šampion třídy 3A - Mladí, Viola z Modletic z chovu Ivany Pokorné

Ke každému ročníku je vydáván katalog, kde je možné najít u vystavovaných zvířat jejich původ po liniích. Podle jmen je patrné, ze kterých chovů pochází. Dále výsledky z užitkovosti a z hodnocení exteriéru. Seznam vystavovatelů a sponzorů. A také pravidla, kterými se výstava řídí.

Zajímavá začíná být provázanost a příbuznost vystavovaných zvířat s účastníky předchozích ročníků nebo jejich umístění v rozmezí několika let. Zkusíme více přiblížit pro další ročník výstavy.

Někteří chovatelé se ptají, proč se Výstava opakovaně koná v Lysé a ne v dalších částech republiky? Zkusím zodpovědět. Na výstavišti v Lysé máme kompletní zázemí, jak ze strany výstaviště, tak ze strany SCHOK. Tedy kotce a v nich čistou podestýlku, o kterou se starají studenti brigádníci, ti zároveň vypomohou i při předvádění zvířat nebo focení. Předvadiště, vodu, seno, fotokoutek, mikrofony, teplo, kafe, svazový guláš a hlavně střechu nad hlavou, což v případě nepříznivé počasí je pro kozy nutnost. Podstatnou roli také hraje to, že je možné zvířata dovézt jen na tuto konkrétní akci a zase odvézt, přestože celý program je čtyřdenní. To např. na výstavišti v Brně nebylo možné, zvířata tam musela být umístěna několik dní a nebylo tam ani místo pro nárazový větší počet zvířat. Nemalou roli hrají také finance. Celá akce je zajištěna dotací přes SCHOK a tím i veškeré náklady, např. na poháry, šerpy, katalogy a také "cestáky" na dopravu zvířat.

Nebráníme se myšlence uspořádat jiné akce při dalších příležitostech a akcích SCHOK. Přijďte s podnětem, nápadem a aktivitou a třeba z toho bude další pěkná tradice.

Vždy je přínosem účast dalších chovatelů. Letos si nováčci hned odnesli Vítězku výstavy, gratulujeme. Těšíme se na další setkání v Lysé nad Labem a už se ví, kdy to bude, tedy 6. 10. 2024.

Výsledky a průvodní slovo doplnila Katarína Mašátová, předsedkyně klubu

Foto Renata Dolejšová a Roman Beneš

Účastníci Národního šampionátu AN koz 2023

SCHOK V PLZEŇSKÉ ZOO

Dne 8. 10. 2023 jsme za KS Plzeňského a Karlovarského kraje SCHOK zúčastnili krásné akce v plzeňské Zoo s názvem „Co je české, to je hezké“. Je to den hospodářských zvířat na statku Lůftnerka, setkání s chovateli a ukázky z chovatelských oborů. Návštěvníkům jsme představili Svaz chovatelů ovcí a koz, česká národní plemena ovcí a koz a možnosti zpracování mléka a vlny. Zoo Plzeň má velmi pěknou kolekci hospodářských zvířat, zejména českých plemen. Zapůjčila nám pěknou představitelku kozy hnědé krátkosrsté k praktické ukázce hodnocení zevnějšku. Své zástupce zde měl i Český svaz chovatelů, který předvedl všechna národní plemena králíků a některá plemena drůbeže. Pěknou interaktivní prezentaci měl Český rybářský svaz, s ochutnávkou uspěli včelaři a Sady Nebílovy.

V expozicích byla též zajímavá plemena ovcí a koz, která nejsou v Čechách běžně k vidění, jako např. ovce Border Leicester, Manx Laughtan nebo koza Girgentánská. I přes nepřízeň počasí a nižší počet návštěvníků Zoo byla naše prezentace vyhledávaná a úspěšná. Je to naše několikátá spolupráce se Zoo Plzeň a velmi si jí vážíme. Přináší nám nové a zajímavé informace z chovu ovcí a koz mimo ČR a zároveň nám umožňuje prezentovat SCHOK.

Text a foto: Marie Králíková
Foto: Radek Říha

Svazový stánek v plzeňské zoo

Zajímavosti

Naše nabídka

OVČÁCKÝ DEN VE VENDRYŇSKÉM PARKU

Téměř na den přesně, jen o rok později, jsme uspořádali Ovčácký den ve Vendryni. V sobotu 14. 10. 2023 jsme se sešli na nákupním trhu beranů a kozlů. Přihlášeno bylo 78 beránků a letos jen 3 kozlíci. Tento rok byla přehlídka hodně různorodá, měli jsme si možnost prohlédnout a nakoupit beránky ovce vřesové, oxford down, romney, suffolk, texel a valašky původní.

Šampionem trhu se stal krásný beránek plemene texel z úpatí Radhoště chovatele Jirky Gryžboně z Frenštátu. Moc blahopřejeme!!!

Texel Jiřího Gryžboně

Danka Dziková a ing. Milerski při hodnocení

Vendryně patří mezi nejstarší osady Těšínského Slezska, ale víte, jak vznikl název obce Vendryně? Podle legendy se v dobách minulých vyskytoval na dnešním území Vendryně hustý les. Jednou se zde objevil vyčerpaný a žíznivý poutník, který byl natolik vysílený, že nemohl pokračovat v cestě dál. Padl na zem a smířoval se se smrtí, když v tom uslyšel šumění vody v potoce. Z posledních sil došel k prameni, napil se vody a usnul. Usnul hlubokým spánkem, ale pak se probudil a cítil se jako znovuzrozený. A tak ukončil své putování a už navždy zůstal u tohoto pramene. Postavil dům a po nějaké době vznikala v okolí další stavení. Budovala se nová osada, která dostala jméno Vendryně podle prvního obyvatele = poutníka (polsky wedrowiec, německy Wanderer). My jsme tušili, že takových žíznivých poutníků na Ovčácký den přijde mnoho, a tak jsme se nebáli zajistit bohaté občerstvení.

Velmi děkujeme za přípravu pohoštění ve formě teplých nápojů, piva, grilovaných klobás a božského gulášku manželům Tomisovým a Teichmannovým. Víťa Tomis vařil guláš

doslova s nasazením vlastního života. Při dochucování guláše ho nešťastně píchla mlsná vosa do rtu. Jaké to bylo překvapení, když ve své mladé dospělosti zjistil, že je alergický na vosí bodnutí. Otekl slušně. Vůbec nikdo se mu nesmál, ani Helenka. :) Ale čert vem vosu, důležité je, že nemá alergii na práci. To jsme poznali hned, když to svoje gulášové nádobíčko sbalil během pikosekundy a ani nepotřeboval pomoci. Vlastně byl jako ten poutník. Taky z posledních sil dovařil, doma se prospal a druhý den jako znovuzrozený skákal přes ty své nové zvýšené ohradníky k beranům.

Gulášové nádobíčko pana Tomise

A teď vážně! Víťa se stal hrdinou dne. Vyvrcholením Ovčáckého dne bylo poděkování panu Vítězslavu Tomisovi za „Dlouholetou chovatelskou činnost a přínos v chovu plemene suffolk“. Pohár předal a milými slovy poděkoval pan Roman Cieslar.

Moc děkujeme za organizaci celé akce paní Daniele Dzikové, Martinu Carbolovi, Michalu Staszowskému, Stázce a Vojtovi Říhových. Velmi děkujeme za objektivní a věcné hodnocení Michala Milerského. Za působivé snímky našemu fotografovi Staníkovi Seibertovi a všem ostatním starostlivým pomocníkům, kteří pomáhali s hladkým průběhem akce. Byla to krásná akce, kterou jsme si moc užili.

Za SCHOK MSK Mgr. Andrea Jakešová

Foto: Stanislav Seibert

Anglonubijský kozel Kateřiny Mimochodkové

Burský kozel Filipa Lyska

Vlněná výbava od Teichmannů

Kombinovaná plemena - ovce vřesové a romney

Berani oxford down Daniely Dzikové

Berani původní valašky ing. Milerského

Jiří Gryžboň přebírá cenu za šampiona trhu plemene texel

Vítězslav Tomis a Jiří Gryžboň

Suffolci chovatelů Tomise a Carbola

Ocenění rodiny Tomisovy za dlouholetou chovatelskou činnost a přínos v chovu plemene suffolk

Mladá generace Říhů

Romney z Farmy pod Radhoštěm

Výběr šampiona

Věsový beran Marka Velše

■ MIZEJÍCÍ SVĚT...

Jsem opět na salaši bači Harmana, na salaši pod horou Kriváň poblíž Liptovské Kokavy, tam kde jsem před lety našla kouzelné místo, jež mi umožnilo nažívat život pastýřů a poznávat salašnický způsob chovu ovcí. Salaš osobně vnímám jako geniální sociální systém, který dovolil lidem bez půdy chovat hospodářská zvířata, konkrétně ovce, a mít z nich užitek v podobě mléka, vlny, masa, kůže... Chudý člověk se mohl díky tomu pozvednout ze své chudoby a kraj v horských výšinách při valašské kolonizaci dostal skrz příchod valachů s ovčími stády svou magickou krásu, pastýřskou duši, to, co zvané jest genius loci.

Krajina s pasoucím se stádem má magické kouzlo

Tak jsem zase tu, po roce se vracím... Než jsem mohla vyrazit na svůj každoroční podzimní výjezd na Slovensko, musela jsem dopást naše ovce a vysvětlit jim, že teď budou muset zůstat v oplotku, dodělat nezbytnou práci, připravit své hendikepované zaměstnance na to, že teď tu nebudu, řekla jsem všem, že jedu, a jela jsem. Vezl mě můj muž. Bača Harman nás čekal na smluveném místě v rodičovském domě v Hýbjach, rok co rok je to stejné a pokaždé se těším jako malé dítě na Vánoce. Na salaš vede krkolomná cesta, na níž znám každou zatáčku, výmol, vím, kde poskočím jednou, kde dvakrát a kde málem vypadnu z auta. Miluji tu cestu, miluji to místo, miluji ten čas, kdy můžu být sama se sebou v tichu a prostém bytí tady a teď... Jsem tu teprve hodinu a už dostávám do ruky bič a práci v honelnici. Dovídám se, že honelník Bruk asi před měsícem utekl. Tož se stávám nečekaně honelníkem a naháním ovce na strungu. Chlapi se smějí a nevěřícně kroutí hlavou, jak s pokynem hore ovce přemlouvám dojky, aby vlezly do dury. A tak se to opakuje den za dnem a já jsem zase ve svém živlu. Vnímám, že je zde letos nejen o chlapa máň, ale i psíčků ubylo a chlívěk pro prasátka zeje prázdnotou. Poté, co je před dvěma lety napadl medvěd, už je bača má doma v Hýbjach. Tu příhodu, jak medvěd z chlívku prase nad ránem ukradl a chlapi jej naháněli, aby řvoucí prase pustil, znám jen z vyprávění. Přesto o dramatické chvíle nouzi nemám, když se třetí či čtvrtý den stávám svědkem následků útoku dvou vlků za slunečného dne na pasoucí se stádo. Pro zardoušenou mladou ovci vyrážím s valachem Kenderou na pastvinu za valachem Milanem ve voze taženém koníkem Jutsou, zatímco

valach Noro odvažuje na kolibě žinčici a do dymníku právě dal zaudit pastýřskou hůl, kterou speciálně pro mě vyřezal. Při návratu zpět na salaš držím opratě a cupitám za koníkem oplakávajíc zkrvavenou nebožáčku, mezitím Kendera sbírá po cestě tu hříby, tu kousek dřeva a pořád cosi drmolí. On v tom má jasno, život jde dál, co už s tím, když ovce je mrtvá...

Vidím ten mizející svět, ten tlak systému a úbytek míst, kde je možno ovce pást, a také ochranářské loby, kdy medvěd či vlk je více než pastýři se svými stády. Být členem vlčí hlídky či stopovat medvědy je, dalo by se říct, trendem dnešní doby, dobrodružství, které si vyslouží mnoho laiků na sociálních sítích, ale vnímat vše v celistvosti a moudrosti našich předků, vidět, že odejdou-li z krajiny pastýři, odejdou i ovce a pak... Pak krajina začne zarůstat či v oplotkách bude běhat masný skot, který zdupe vše až na drn. Pastva ovcí ve volné krajině je citlivou službou danému místu, kterou nikdo nahradit nemůže. Horské louky přepásané ovceci léta udržovaly v daných lokalitách rozmanitou faunu a flóru, která ke svému životu potřebuje luční porost a v lese žít nedokáže. Do svého videoděníčku pastýřky na YouTube kanál to vše zachycuji a povzdechnu si, ach, jak dlouho tu ještě mí chlapi vydrží? Večer co večer říkám bačovi, že by jej měli platit jako národní kulturní památku, za ta léta jsem poznala, jak silného ducha má a co vše, skrz své odhodlání bačovat, tady pod horou Kriváň drží jako vzácný duchovní poklad, který však málokdo dokáže ocenit. Jen se poušměje a odpoví mi tím pokýváním hlavou, jako co zase tady trepu...

A já si to vše jako každý den zapíšu do svého sešitku, který si vždy na výjezdy vozím s pocitem štěstí, že tu můžu být, a pro tuto chvíli už mlčím, abych to kouzlo okamžiku nechala doznít...

Gabriela Žitníková

Taková fajná momentka ukazující nejen duchovní sílu bači, putěra cosi váží a bača ju nese jak nic

Valach Kendere vede stádo na pastvu poblíž Liptovské Kokavy, k ruce je mu psík Beľo

Srdce vytvořeno stádem ovcí pár okamžiků po napadení ovcí vlkem

Valach Milan u strungy s geletou plnou právě nadojeného mléka

Bača Harman právě zakl'agal mléko a ve volné chvílce studuje kalendář

Bača Harman sbírá syr

Prázdný presečí chlívček byl letos využit pro ovce, které z různých důvodů bylo třeba od hlavního stáda oddělit

Ovce v honelnici na začátku dojení

Koník Jutsa na salaši sloužil mimo jiné k dovozu haluziny pro potřeby salaše

Valach Noro na pastvu vždy chodil jako štramák, nechyběla zdobená kapsa, hodinky, klobúček s pérkem a pastýřská hůl

Odvárání žinčice v měděném kotlu na živém ohni je neopakovatelným zážitkem

Slunečný den, téměř poledne a napadení stáda dvěma vlky, jehož výsledkem je zardousená ovce

MALÁ FARMA JANOV MANŽELŮ PRŮCHOVÝCH

Tento krátký vhled do života naší farmy bychom rádi věnovali všem chovatelům ovcí a samozřejmě redakci Zpravodaje, která nám umožnila přiblížit chod a začátek našeho (malého) hospodářství s jejich slastmi i strastmi.

Po dovršení 50 let a po vylétnutí našich dětí z hnízda jsme uzavřeli etapu městského života. Coby manželé bez závazků jsme se rozhodli pro venkov. Dům po mamince v lůně nádherné krajiny Českosaského Švýcarska jsme z gruntu zrekonstruovali a v roce 2017 se nastěhovali. A protože jsme snili o malém stádečku pro radost, pořídili jsme 5 německých černohlavých jehnic a začali s chovem. Vyzbrojeni informacemi z internetu a literatury jsme s nimi trávili každou volnou chvíli. Brzy se vše točilo jen kolem holek. Staly se zkrátka prubířským kamenem našeho budoucího chovu.

A pak to bouchlo! Zamilovali jsme se do východofríských oveček. Naprosto nás uchvátil jejich vzhled, velký potenciál, všestranné využití, kontaktní bezproblémová povaha

a samozřejmě výborná dojivost. Při první možnosti koupě jsme získali matku s dvěma dcerami, všechny tři březí. Dodnes vzpomínáme na den, kdy jsme je přivezli. Nechtělo se jim z dodávky, proto jsme přistoupili k vynesení matky, která si celou akci užívala ve stoje s hrdě vztyčenou hlavou a výrazem císařovny. Ostatní pak za ní vyskákaly. Se smíchem vzpomínáme, jak jsme se těšili na naše první jehňata a matkám před porody přitápěli přímotopem... Po obahnění se nám dostalo kýžené odměny v podobě jehňátek a kolotoč se roztočil. Postupně jsme přikoupili další jehnice a berana. Naše stádo se pomalu začalo rozrůstat. V té době jsme zakoupili ještě několik kusů zwartbles a záhy berana. Paralelně jsme tedy chovali tato dvě plemena a aby toho nebylo málo, do chovu postupně přibýlo i 7 koz. Přestože jsme se s zwartbles i kozami pohodově sžili, byl to pro nás jen další krok k poznání, že naše cesta vede k jedinému cíli. Vytvořit stádo fríšek do maximálně 30 kusů tak, abychom vše zvládli.

Romantiku dojení při východu a západu slunce pod širákem vystřídala dojírna v nově postaveném ovčíně a vše začalo nabírat obrátky. Legalizace sýrárny, stavba samoobslužného krámků s lednicí, kde je v nabídce čerstvý sýr, tvaroh, kefir a jogurt. S česačkou vlny a kolovrátkem se popasovala naše osmdesátiletá babča, v krámků tak nechybí ani ponožky. V průběhu jara a léta se u nás zastavují turisté, projdou se po farmě, pohladí si ovečky, jehňata. Dochází k nám i děti z místní mateřské školky a okolních vesnic. Obec Janov přijala naši farmu se vším všudy, dokonce i s obdobím odstavů, kdy je u nás poněkud hlučno.

Čtyřčata nejsou raritou

Náš začátek hospodaření poznamenalo extrémní sucho, které vyšplhalo ceny balíků do neuvěřitelných výšin a začalo být jasné, že pozemek 3,5 ha, který jsme nechali osít pastevní směsí, nebude stačit na výrobu sena. První sena jsme dělali ručně a sekali každou větší zahradu v obci a okolí k radosti majitelů pozemků. Padali jsme na ústa a došlo nám, že se takto nejen sedřeme, ale nikam se neposuneme. Nájem pozemků a pořízení techniky začalo být nutností. Každý rok se nám podařilo propachtovat novou loučku, až jsme se dostali na současných 25 ha, které jsou pro naši menší techniku hraniční.

Holky jsou radost

Minulý rok oblast národního parku, se kterou bezprostředně sousedíme, zasáhl obrovský požár. Byla to nejen pro nás, ale i pro stádo naprosto stresující doba. Dva týdny přímo nad ovčínem přelétaly vrtulníky s bambi vaký, v minimální výšce v rozmezí 20 minut. Na pastvu, kde jsme měli v té době necelých 100 ks zvířat, padalo ohořelé listí a za pastevními sítěmi byl vidět nedaleký požár. Evakuaci a převozu zvířat jsme unikli doslova o vlas. Nikdy nám ani nepřišlo na mysl, že by nás mohlo něco takového potkat. Velice mile nás překvapilo velké množství chovatelů, kteří nám volali s nabídkou ustájení pro naše zvířata nebo darování sena.

Pokud náhodou tyto řádky čtete, ještě jednou vám ze srdce děkujeme!

Ještě je třeba zmínit nezanedbatelný benefit, který nám chov přinesl. Je jím spousta přátel a kamarádů stejně postižených nadšením k chovu ovcí. I díky nim a sdílením zkušeností jsme se posunuli dopředu. Je velká škoda, že východo-fríské ovce nemají svůj klub. Toto úžasné plemeno by si ho bezesporu zasloužilo.

V době, kdy píšeme tento příspěvek, je polovina listopadu a nám končí připouštění. Letos se zadařilo dovézt dvě nové linie z Německa - Winter a Wotan. Poprvé připouštíme ve dvou harémech, tak snad se naše očekávání naplní.

Závěrem bychom vám rádi popřáli radost z chovu a spoustu krásného času stráveného s vašimi ovečkami či kozami.

Z Malé farmy Janov zdraví Jára a Radek Průchovi. Ať se daří!

Na jaře je u nás veselo

Čekání na dojení

Požár v Národním parku

FARMA U STROMOVOUSE MANŽELŮ ZÁMEČNÍKOVÝCH, STARÁ VODA 114, SVĚTLÁ HORA

První úvahy o založení farmy, rodící se v našich hlavách, sahají do roku 2011. Hlavní myšlenkou bylo vyrábět si vlastní zdravé potraviny pro svou potřebu a trvale se usídlit do krásných hor a přírody Jeseníků. Naše sny se začaly uskutečňovat koupí dvou dojných koz a postupně jsme začali vyrábět první sýry a výrobky z mléka pro svoji potřebu a pro nejbližší rodinu. Postupně byl o naše výrobky stále větší zájem a padlo první důležité rozhodnutí věnovat se farmářství na plný úvazek, obstát při dodržování přísných veterinárních norem a zákonů ČR. A to s cílem registrovat výrobu a malou mlékárnu dle požadavků českých zákonů a norem. To se povedlo v roce 2014.

Od dob prvních úvah jsme ušli kus cesty, cesty, která byla lemována úspěchy, radostí, štěstím, ale taky neúspěchy a chybami, kterých jsme se jako začátečníci dopustili. Vše nás ale vždy posunulo dopředu.

Ve výrobě produktů z mléka jsme se neustále zdokonalovali, studovali a zkoušeli jsme nové výrobní postupy a procesy.

Jako důležitý okamžik dnes vnímáme rozhodnutí přihlásit se ke studiu na Vyšší odbornou školu potravinářskou v Kroměříži v roce 2014. Cenné informace, studium, praktická výuka znamenala obrovský posun ve výrobě produktů na naší farmě a přechod od domácího kutilství k plné profesionalitě.

A dalším zlomovým okamžikem bylo rozhodnutí vybudovat nové, větší a moderní výrobní prostory, které jsme dokončili s podporou SZIF v počátku roku 2019 společně s rozšířením

chovu krav a koz. A tím navýšení produkce mléka jako základní suroviny pro výrobu. Současně jsme vybudovali i zázemí pro návštěvníky farmy, kde si mohou posedět, načerpat atmosféru klidné jesenické přírody, odpočinout si a ochutnat něco z našich výrobků přímo na farmě.

Farma dnes nabízí ručně zpracovávané výrobky z kozího i kravského mléka ve vysoké ekokvalitě. Tvaroh, jogurty, tvarohovo-smetanové krémy, čerstvé sýry, polotvrdé a tvrdé dlouho zrající sýry, sýry na gril typu Haloumi, atd. Naše výrobky získaly řadu ocenění v sýrařských soutěžích. K největším úspěchům patří získání prestižního ocenění Regionální potravina MS kraje pro výrobek **polotvrdý zrající sýr z kravského mléka JESENICKÝ BOCHNÍK** v roce 2018 a **polotvrdý vysoko dohříváný sýr JESENICKÝ HORSKÝ SÝR** v roce 2020 a v roce 2021 **Jogurt bílý**.

Chov koz i krav je u nás provozován s láskou a péčí. Základní heslo farmy a naší práce zní: *Všechna zvířata, která chováme, nám věnovala celý svůj život, aby uspokojila naše lidské potřeby. Proto si zaslouží náležitou úctu a lásku spojenou ve starostlivou péči.* Naše základní stádo čítá 25 plemenných koz, 5 dojných krav, 2-3 telátka, slepice. Všechny kravky a kozy mají své jméno a jsou součástí rodiny. Chod farmy si zajišťujeme sami. V letních měsících, kdy je u nás hlavní sezóna, nám vypomáhá brigádnice s provozem posezení.

Naše výrobky prodáváme výhradně ve faremní prodejně přímo na farmě. Okrajově dodáváme do vybraných restaurací a zcela okrajově do vybraných prodejen zdravé výživy. Razíme tak cestu, aby si zákazník našel cestu k nám, udělal si čas na výlet, poznal tak nás, naše zvířata a dověděl se něco i o výrobku, který si kupuje. Je to pokus o protiváhu anonymních výrobků z obchodních řetězců. To, že jde o správný směr, se nám potvrzuje. Nemáme totiž problémy s odbytem, spíše bychom potřebovali znásobit výrobu.

V rámci naší činnosti se věnujeme i vzdělávání dětí v ochraně životního prostředí a vzácné jesenické přírody při školních exkurzích přímo na farmě.

V roce 2019 jsme realizovali s podporou MS kraje projekt „Cesty za zdravím do Jeseníků“, kdy farmu jen v rámci tohoto projektu navštívilo před 500 dětí ze škol Moravskoslezského kraje. Tyto exkurze zaznamenaly velký úspěch a spolu s realizovaným projektem naučná stezka „Zdraví a příroda v Jeseníkách“, kterou jsme vybudovali s podporou MS kraje v okolí farmy, jsme zaznamenali obrovský zájem o naši práci a výrobky. A to jak dětí ze škol v přírodě a škol z okolí, tak i rekreantů a návštěvníků Jeseníků. Na farmě děti a samozřejmě i běžní návštěvníci přijdou do přímého kontaktu se zvířaty, vidí reálný život na farmě, jak se o zvířata pečuje, dozví se, jak vzniká výrobek, kde se bere mléko a co se s ním děje, než je hotový finální výrobek. Prosklenou stěnou mléčárny mohou nahlédnout do samotné výroby. Do současné doby prošlo takto naší farmou cca 2 500 dětí v rámci organizovaných exkurzí a nepočítaně další tisícovky neorganizovaných návštěvníků.

Když se dnes ohlédneme zpět, vidíme za sebou kus práce, naše sny, cíle a myšlenky, které se obtiskují do reality. A tak jako na začátku děláme vše s láskou, radostí a rukama, kterým věříme.

Valerie a Stanislav Zámečníkovi

NEVÍTE CO S VLNOU? UDĚLEJTE ZE SVÝCH OVCÍ ZAHRADNÍKY.

Úvodem

Ještě před tím, než jsme si pořídili své první ovce, jsme v médiích útržkovitě slyšeli, že se ovčáci potýkají s obtížným odbytem vlny. Dozvěděli jsme se, jak počátkem devadesátých let minulého století postupně zanikaly závody, které se zpracováním vlny v Česku zabývaly. Z trhu postupně mizely prádelny, přádelny i textilky, které vlnu od českých ovčáků zpracovávaly. Ty, které se udržely, přešly postupně do rukou zahraničních investorů a své surovinové potřeby začaly uspokojovat dovozem vlny ze zahraničí. Se zánikem vlnářského průmyslu mizela i stáda vlnářských ovcí, kterých se páslo na našich vrchovinách i 430 000.

Rok	Typ plemene v %				
	Vlnářský	S kombinovanou užitkovostí	Masný	Plodný	Dojený
1990	62,9	36,4	0,6	0,1	-
v	v	v	v	v	v
2017	0	51,0	32,6	6,1	10,3
2018	0	52,4	31,7	5,0	10,9
2019	0	55,3	30,5	3,7	10,5
2020	0	53,6	30,5	4,6	11,3
2021	0	55,2	30,5	3,1	11,2

Zdroj: Svaz chovatelů ovcí a koz z. s.

Spolu se zánikem produkce kvalitní vlny klesal i zájem o její výkup.

Do současnosti sice došlo v Česku k transformaci chovu ovcí a počty chovaných kusů se pohybují někde okolo 200 000, jde však o ovce s jinou než vlnářskou užitkovostí. Obtíže s odbytem vlny tím však nezankly.

Přitom ovčí vlna patří mezi nejcennější přírodní vlákna ze srsti obratlovců. Vyznačuje se svou dlouhou životností a vynikajícími termo-izolačními vlastnostmi. Surová vlna tvoří souvislé rouno, které mimo vlněná vlákna obsahuje též jisté procento nečistot. Ovčí exkrementy, pot, tuk a různé zbytky rostlin a neorganické nečistoty. Surová vlna z farmové produkce je dnes legislativně definována jako nebezpečný odpad, konkrétně jako odpad z koželužské výroby, s nutností bezpečné likvidace, například v kafilerii.

Během letitého přátelství s Pavlem Klevcovem a jeho ženou Janou jsme při svých setkáních často rozebírali téma, co s vlnou. Klevcovovi chovají na svém hospodářství okolo sta shetlandských ovcí a holandských koz. Pavel je stříhač a nějaký čas vlnu vykupoval. Zároveň je sadařem, arboristou a zahradníkem. Po každé stříži se nám doma hromadila nevyužitá vlna, kterou jsme byli nuceni likvidovat.

Přitom jsme si uvědomovali, že vlna je vlastně rohovina, která se běžně používá k podpoře růstu rostlin. Začali jsme vlnu postupně používat na zahradě. Zprvu jako mulč k ovocným stromům a keřům, později jsme si na malém pokusu vyzkoušeli, že slabá vrstva vlny zapracovaná do zeminy

v záhonu se během jedné vegetační sezóny zcela rozpadne. Zároveň jsme si všimli, že zelenina, která roste na záhonu s vlnou, má bujnější růst, je vitálnější a lépe plodí, že zamulčované růže a okrasné keře lépe přezimují. Nevýhodou použití surové vlny z rouna je nesnadná manipulace, chtěli jsme používat vlnu nakráčenu, nebo v tenkých rohožích. Vyzkoušeli jsme vlnu stříhat nůžkami nebo filcovat, což bylo tak pracné, že jsme se raději vrátili k použití surové vlny. Myšlenka na nějaké zpracování surové vlny do použitelnější formy nás neopustila. Pustili jsme se do shánění informací na internetu, doptávali se ovčáků v zahraničí. Zjistili jsme prodejce v Německu, který nabízel granule z ovčí vlny. Začali jsme hledat možnost, jak by se takové granule daly vyrobit i v našich podmínkách. Chtěli jsme najít co nejjednodušší způsob zpracování, bez praní či tepelných a chemických úprav surové vlny.

Pavel Klevcov získal odbornou pomoc od Ing. Petra Salaše z Ústavu ovocnictví Zahradnické fakulty Mendlovy univerzity Brno v Lednici, se kterým spolupracoval již dříve. Zjistil, že ústav se již delší dobu využívá a zpracováním vlny v pěstitelství zabývá. Dohodli se spolu na další spolupráci a připravili výzkumný program na využití surové ovčí vlny pro zlepšení kvality půdy. V rámci této spolupráce vznikají odborné studie i pěstební pokusy, jejichž průběžné výsledky podporují správnost záměru. Provedené laboratorní zkoušky zároveň potvrdily celkovou prospěšnost využití granulátu ze surové ovčí vlny k dlouhodobému zušlechťování půd a zlepšení efektivity pěstitelských postupů.

Doc. Dr. Ing. Petr Salaš, vedoucí ústavu, se k problematice vyjádřil takto: „Přibližně od roku 2016 jsme ve spolupráci s kolegy z vysokých škol diskutovali a probírali možnosti provedení využití surové ovčí vlny v zemědělství, a to k nejrůznějším účelům. V roce 2021 se naskytla příležitost v rámci zadávané bakalářské práce využít ovčí vlnu v substrátech pro rozmnožování zahradnických rostlin a ověřit, zda může plně nahradit v substrátu zásobní hnojivo. Protože ve škole nebylo k dispozici žádné vhodné drticí zařízení, vlnu k pokusům stříhali na kousky nůžkami a potom zpracovávali dál na granule. A tyto granule použili v pokusu. Srovnávali jejich vliv s dalšími podobnými produkty, které se vyrábějí a jsou běžně k dostání na trhu v zahraničí. V roce 2023 byla pro pokusy použita vlna pouze z českých chovů z různých lokalit, celkem 25 kg. Pokusy stále pokračují a průběžně se hodnotí. Získané

dílčí výsledky jsou zajímavé a perspektivní, vychází, že vlna může částečně nahradit umělá hnojiva. Dalším benefitem ovčí vlny je její jímavost vody a zlehčování půdní struktury. Z našich rozborů jsme zjistili, že vlna může být dobrým zdrojem dusíku i draslíku. Poměr živin N:P:K vycházel v minimálních získaných hodnotách v 6:0,03:3. Ideální poměr pro hnojení zeleniny během vegetačního období je 3:1:2. Ve srovnání komerční hnojiva garantují obvykle poměr 1:1:1 nebo jemu hodně blízký a fosfor či draslík je pak nutné dodávat dalšími doplňujícími chemickými látkami."

Výsledky výzkumu nás utvrdily v tom, že použití granulované vlny v pěstitelství je správně zvolenou cestou, a začali jsme hledat technologii, která by umožnila granulaci většího množství ovčí vlny. Náhodou jsme narazili na českého výrobce zemědělských strojů, který má ve svém výrobním programu

celou škálu granulačních linek a mezi nimi i linku na zpracování ovčí vlny. Bohužel v Čechách nenašel zájemce o tuto technologii a vyrobené stroje exportoval jen do zahraničí. Před Vánoci 2022 jsme ho kontaktovali a v lednu 2023 jsme vyzkoušeli zpracování vlny na středně výkonném modelu výrobní linky. Pro výrobní pokus jsme využili vlnu tří typů. Zajímalo nás, jak se budou složením lišit chemická složení granulí z vlny různých plemen a vlny pořízené z více chovů. Použili jsme rouna shetlandských ovcí, vřesovek a směsnou vlnu ze stáda kříženek. Přímou při pokusu jsme zjistili, že druh vlny nehraje při zpracování na lince takřka žádnou roli. Limitujícím faktorem pro efektivitu výroby je celková vlhkost materiálu. Při použití vlny, která má vlhkost vyšší než 15 %, se granule rozpadají a výkon linky se hodně snižuje. Částečný vliv na výkon má i množství lanolinu v rounech.

Při rozbořech vyrobených vzorků granulí, které provedla certifikovaná zkušební laboratoř EKOAKVA, byly naměřeny tyto hodnoty:

Chemické a fyzikální vlastnosti

Vlastnost	Vzorek 511	Vzorek 512	Vzorek 513
Sušina v %	87,08	91,88	91,51
Spalitelné látky ve vysušeném vzorku v %	83,18	77,91	87,22
Celkový dusík ve vysušeném vzorku jako N v %	9,48	9,94	10
Celkový fosfor ve vysušeném vzorku jako P2O5 v %	0,05	0,04	0,03
Celkový draslík ve vysušeném vzorku jako K2O v %	3,96	3,63	3,21
Hodnota pH	9,54	8,85	7,81

Obsah rizikových prvků splňuje zákonem stanovené limity:

Celkový arsen v mg/kg sušiny	<1	<1	<1
Celkové kadmium v mg/kg sušiny	<0,5	<0,5	<0,5
Celkové olovo v mg/kg sušiny	<5	<5	<5
Celková rtuť v mg/kg sušiny	0,0485	0,0359	0,027
Celkový chrom v mg/kg sušiny	9,44	14,3	8,08
Celkový molybden v mg/kg sušiny	<1	1,22	<1
Celkový nikl v mg/kg sušiny	<5	<5	<5
Celková měď v mg/kg sušiny	5,3	<5	5,1
Celkový zinek v mg/kg sušiny	130	126	87,5
Celkový bor v mg/kg sušiny	23	23,2	23,9
Celkový mangan v mg/kg sušiny	57,7	75,5	29,5
Celkové železo v mg/kg sušiny	1950	1880	2560

POZN: VZ511 - kříženky, lokalita Bolkov; VZ512 - shetland, lokalita Velké Svatoňovice; VZ513 - vřesovky, lokalita Slemeno

Rozhovory s ovčáky a pěstiteli nás utvrdily v tom, že záměr má smysl, a rozhodli jsme se projekt na zřízení provozu, který by zpracovával ovčí vlnu pro potřeby pěstitelství, realizovat. Znamenalo to najít prostory pro umístění výrobní linky a skladování vlny, ale hlavně finanční prostředky. V tuto chvíli do projektu vstoupil Ing. Radek Banýr, ekonom se zkušenostmi v business developmentu a finančnictví, kterého

jsme požádali o pomoc při shánění financí a vypracováním ekonomických rozvah. Radku Banýrovi se projekt zalíbil a stal se trvalým členem našeho týmu. Založili jsme společnost s ručením omezeným GREENWOOL.CZ.

Prostory pro výrobu jsme hledali těžko. Zúčastnili jsme se výběrového řízení na odkup starého muničního skladu, na pronájem bývalého skladiště na nádraží. Nakonec jsme

zakotvili v budově bývalé závodní jídelny v areálu ZPA v Nové Pace. Jsme rádi a děkujeme majiteli ZPA Nová Paka za to, že ho náš záměr zaujal a že nám vychází vstříc.

Nákup strojů se nám podařilo zafinancovat díky soukromým investorům. Uvědomujeme si, že firmu musíme finančně zajistit na dobu, než začne být ekonomicky aktivní. Celkové náklady na plný rozjezd firmy jsou v bilancích odhadnuty na několik milionů korun. Oslovili jsme Českou spořitelnu, která nás zařadila do programu INOSTART, ze kterého plánujeme dále podpořit zahájení našeho projektu.

Součástí projektu je též vybudování fungující infrastruktury pro výkup a svoz ovčí vlny od chovatelů. V této chvíli jsme odkázáni jen na své vlastní síly, malou dopravní techniku a na drobné lokální přepravce. Organizace této části projektu se obětavě ujal Pavel Klevcov, který již má s výkupem zkušenosti. Představujeme si, že do budoucna se nám podaří vybudovat síť výkupních a svozových míst, ze kterých bychom chtěli v pravidelném režimu vlnu svážet. Máme

O produktu:

Granulát z ovčí vlny pro zlepšení půd obsahuje 100 % ovčí vlny, která je během zpracování mechanicky nadrcena a slišována do peletek. Při použití v pěstitelské praxi díky dlouhodobému uvolňování živin, jejich vyváženému složení a schopnosti vázat velké množství vody zlepšuje v kulturách vitalitu rostlin, posiluje jejich kořenový systém a tím i zvyšuje jejich výnos. Peletky z ovčí vlny vážou vodu v množství odpovídajícímu až 3,5násobku svého objemu. Tato jejich vlastnost podporuje rovnoměrnou distribuci vody a živin v substrátu. Zároveň díky výraznému bobtnacímu efektu zlehčuje a propouští půdu. Může tak hrát důležitou roli při péči o půdní fond, obzvláště v oblastech trpících přísuškem. Významně snižuje spotřebu závlivkové vody a působí proti okyselování půd. Při jednorázovém použití zásobují rostliny postupně se uvolňujícími živinami až po dobu 6 měsíců. Peletky lze aplikovat přímo ke kořenům rostlin při jejich výsadbě, pod listy na povrch půdy nebo zapracované do půdy. Lze je použít i jako příměs do substrátů. Každá aplikace peletek by měla být spojena s dostatečnou závlivkou.

Lidé v projektu:

Pavel Klevcov je sadař, vedoucí technik údržby městské zeleně v Jaroměři, chovatel ovcí, arborista se statutem soudního znalce. Mezi jeho další specializace patří ovocnářství, okrasné zahradnictví, závlahové systémy, poradenská, posudková a školicí činnost. Pavel dlouhodobě provozuje vlastní ovčí farmu.

V projektu GreenWool má na starosti technologii, oblast výzkumu a vývoje, rozvoj vztahů a spolupráci s odbornou a akademickou sférou. Je zodpovědný za certifikaci a kvalitu produktů. Má na starosti surovinovou část projektu.

Filip Vancí je malofarmář, včelař, producent plemenných ovcí, ovčích produktů a medu. Profesí je polygraf, grafický designer a pracovník v marketingu. V současnosti je předsedou klubu chovatelů plemene šedá ovce vřesová a členem Rady plemenných knih Svazu chovatelů ovcí a koz.

zájem o celá rouna po stříži v jakékoliv kvalitě, od A až po F, suchá a příliš neznečištěná fekáliemi a parazity, nepoškozená moly a hnilobou. Vlnu vykupujeme pod sloganem „Udělejte ovce zahrádkem“.

Rádi bychom tímto oslovili chovatele ovcí, kteří mají zájem o spolupráci, aby nás kontaktovali. Jména i kontaktní údaje najdete na naší webové stránce www.greenwool.cz.

Realizujeme projekt GreenWool - Udělejte ovce zahrádkem také proto, aby byl přínosem pro chovatele ovcí, a to zejména tím, že se nám společně podaří najít smysluplné a užitečné uplatnění pro nadbytečnou ovčí vlnu, která nyní končí znehodnocená v odpadu. Chceme změnit pohled na vlnu jako na nebezpečný odpad a vrátit ji zpátky do koloběhu přírody jako dobře využitelnou součást zemědělského hospodaření. Mimo granulaci se nám v projektu otevírají další možnosti pro zpracování surové ovčí vlny, například na rohože a pásy s širokým využitím v pěstitelství a revitalizaci půd.

Granulát z ovčí vlny je pro své chemické a fyzikální vlastnosti využitelný při rekultivačních pracích po stavbách, při zakládání a údržbě parků i okrasných zahrad, při údržbě a revitalizaci veřejné zeleně a ozelenění architektury, v pěstitelství zeleniny i ovoce a v sadech.

Aplikační dávka je 2 kg sušiny na m² v průběhu 3 let.

Období pro použití je od března do října

V projektu GreenWool je Filip zodpovědný za výrobu, logistiku, dále pak tvorbu vizuální podoby marketingových a produktových materiálů projektu. Společně s Pavlem Klevcovem jsou zodpovědní za vyhodnocování a vývoj nových produktů a technologií zpracování ovčí vlny. Má na starosti výrobní část projektu.

Radek Banýr má mnohaleté zkušenosti s realizací projektů z oblasti stavebního developmentu, zdravotnictví, nevládní sféry i státní správy. Více než deset let působil na různých pozicích v oblasti zahraničního obchodu a business developmentu pro české výrobní firmy.

V projektu GreenWool má na starosti finanční řízení projektu, komunikační strategii, rozvoj obchodu a personální oblast. Má na starosti odbytovou část projektu.

GreenWool

Výkup surové vlny

Vykupujeme surovou ovčí vlnu pro další technické zpracování.

Máme zájem o vlnu z jakéhokoliv plemene, při střížení obvyklým způsobem tříděnou, tj. bez bříšek, obřítků, částí silně znečištěných výkaly a nohou. **Neodebíráme vlnu extrémně znečištěnou**, nadměrně vlhkou, špatně dlouhodobě skladovanou (napadenou moly, zaplesnivělou apod.).

Výkupní cena 3 – 5 Kč/kg podle kvality vlny.

Zajistíme osobní odběr – osobní přebírka, kontrola kvality, odvoz.

Další informace najdete na www.greenwool.cz

Volejte 604 149 347

VETERINÁRNÍ SEMINÁŘ V RÁMCI MEZINÁRODNÍ KONFERENCE V KOUTECH

4. listopadu 2023

Dne 4. 11. 2023 uspořádal Výzkumný ústav veterinárního lékařství, v. v. i. ve spolupráci se Svazem chovatelů ovcí a koz z.s. (SCHOK) za podpory projektu PRV seminář **Nové výzvy pro chov ovcí a koz v podmínkách ČR**. Seminář se uskutečnil v návaznosti na konání 26. mezinárodní konference chovatelů ovcí a koz v hotelu Luna, Kouty, okres Havlíčkův Brod. V průběhu semináře vystoupili přednášející z Výzkumného ústavu veterinárního lékařství, v. v. i. (VÚVeL), Výzkumného ústavu živočišné výroby, v.v.i. (VÚŽV) a Veterinární univerzity Brno (VETUNI). Celý seminář by se dal rozdělit do dvou tematických bloků, kterými byla problematika kaseózní lymfadenitidy a problematika parazitóz trávicího traktu ovcí a koz.

Ke kaseózní lymfadenitidě vystoupila MVDr. Jiřina Marková, Ph.D. (VÚVeL), která chovatele informovala o končícím výzkumném projektu NAZV QK 1910082 s názvem **Řešení problematiky výskytu bakteriálních, protozoárních a virových zoonotických agens v chovech malých přežvýkavců**. Představila jeho podstatu, kterou byl zejména vývoj a zkvalitnění diagnostických postupů průkazu daných agens, stručně zrekapitulovala nejdůležitější výstupy a podrobněji se věnovala účinnosti dezinfekčních látek na původce tohoto onemocnění – bakterii *Corynebacterium pseudotuberculosis*. I když sama o sobě je tato bakterie ve vnějším prostředí na volných površích relativně citlivá, v příznivých podmínkách, jako je vlhko, nižší teploty, stín, přítomnost organického znečištění apod., dokáže přežívat po dobu řady měsíců. Její odolnost se zvyšuje také v případě, že vytvoří biofilm. V projektu bylo testováno 33 terénních kmenů daného původce sesbíraných primární izolací z typických lézí od ovcí a koz chovaných v ČR. U všech 33 kmenů byla prokázána jejich schopnost tvorby biofilmu, přičemž u cca 43 % z nich šlo o tvorbu silného biofilmu. Testovány byly 4 základní skupiny dezinfekčních účinných látek, a to kvartérní amonné sloučeniny (benzalkonium chlorid), oxidující sloučeniny (chlornan sodný,

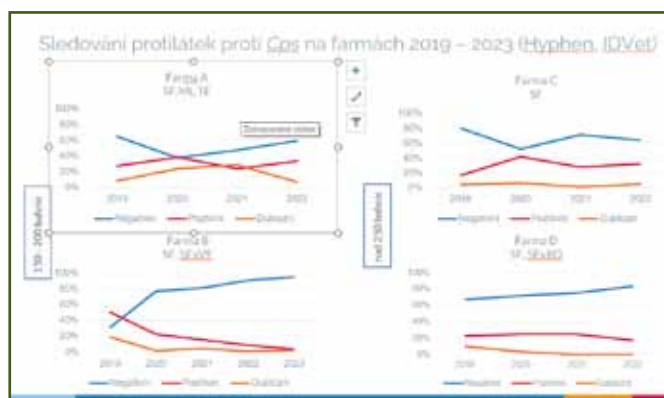
kyselina peroctová, PVP jód), biguanidy (chlorhexidin diglukonát) a alkoholy (etanol). Testování bylo prováděno podle ČSN EN 1656:2019. Dobrou zprávou je, že všechny testované dezinfekční látky při jejich použití v koncentracích doporučených výrobcí působily na většinu 33 kmenů *C. pseudotuberculosis* baktericidně, tj. byly schopny je inaktivovat a usmrtit. Pozitivním zjištěním byl i fakt, že u většiny kmenů došlo k jejich usmrcení i nižší koncentrací dezinfekční látky, než jaká byla doporučena výrobcem. Nejúčinnější se z tohoto pohledu jevíly kvartérní amoniové sloučeniny a chlorhexidin diglukonát. U dvou kmenů ze dvou farem ležely baktericidní koncentrace pro kyselinu peroctovou a PVP jód na horní hranici anebo uprostřed doporučeného koncentračního rozmezí stanoveného výrobcem. Pro úplnou baktericidní účinnost na tyto kmeny by tedy použité koncentrace musely překročit minimálně 0,6 % u kyseliny peroctové a 10 % u PVP jodu.

MVDr. Jiřina Marková, Ph.D.

Nejzajímavější částí vystoupení Dr. Ing. Jitky Kyselové (VÚŽV) bylo prezentování výsledků VÚVeL a VÚŽV shrnující reálný vývoj nákazy kaseózní lymfadenitidou na 4 farmách v ČR, které uplatňovaly různé přístupy k jejímu tlumení během let 2019-2022. Farmy A a B byly menší velikosti s počtem bahnic 150-200, farmy C a D disponovaly více jak 250 chovnými zvířaty. Na farmách A a C se přitom uplatňovalo vyřazování sérologicky pozitivních zvířat a toto opatření se kombinovalo s vyřazováním klinicky nemocných zvířat. Na farmách B a D se k výše uvedeným opatřením ještě přidalo dělení stáda na sérologicky pozitivní a negativní jedince, kteří byli chováni separátně. Významnější pokles výskytu sérologicky pozitivních a dubiózních zvířat dosáhly farmy, kde se opatření kombinovala, tj. kde vyřazování bylo doplněno rozdělením stáda. Přičemž u farmy s nižším počtem zvířat (farma B) bylo docíleno nejnižšího počtu pozitivních zvířat zřejmě i díky individuálnímu přístupu k jednotlivým zvířatům. Také u těchto farem kontinuálně narůstá počet sérologicky negativních zvířat. Naproti tomu u farmy A, kde stádo rozděleno nebylo, byl sice také zaznamenán mírný vzestup sérologicky negativních zvířat, bohužel ale v ní také dochází současně k nárůstu pozitivních zvířat. Nejhůře je možno hodnotit situaci farmy C, kde nebyla původně nastartovaná selekční opatření později aplikována a dochází k poklesu negativních výsledků a nárůstu pozitivních případů. V těchto farmách (A a C) se nepodařilo efektivně přerušit přenos infekce, a tudíž dochází zřejmě stále k infikování dalších zvířat a jejímu šíření. Dynamiku protilátek proti *Corynebacterium pseudotuberculosis* na popisovaných farmách ilustruje obr. 1.

Obr. 1 Dynamika sérologicky pozitivních, negativních a dubiózních zvířat vůči *Corynebacterium pseudotuberculosis* na 4 farmách ČR s různým managementem postupů tlumení nákazy CLA

Tato vystoupení potom doplnil doc. MVDr. Pavel Novák, CSc., který se věnoval biosekuritě částečně i ve vztahu ke kaseózní lymfadenitidě. Pro chovy, které se s danou nákazou nepotýkají, musí být klíčová externí biosekurita, tj. zamezení zavlečení nákazy do chovu. Nebezpečím jsou jakékoli nákupy zvířat, proto by se nákup zvířat měl realizovat od chovatelů se stejnou nebo lepší nakažovou situací, a výstavy, nákupní trhy apod., na kterých musí platit, že setkávat by se měla zvířata z chovu se stejnou nakažovou situací, nebo horší. Dále je nebezpečím zavlečení infekce do chovu pomocí člověka (návštěva, veterinární lékař, střihač, výživář apod.), přepravních prostředků, chovatelských pomůcek (na kastraci, kupírování, střížích ovcí, ošetření paznehtů, vakcinaci atd.), kontaminovaného krmiva, volně žijících zvířat, technologických zařízení.

Dr. Ing. Jitka Kyselová

doc. MVDr. Pavel Novák, CSc.

Při zařazování nových zvířat do stáda, nebo zvířat vracejících se z výstav, resp. nákupních trhů, by měla být tato v karanténě minimálně 30 dnů, v budově, která je prostorově a provozně zcela oddělená od dalších budov a prostor, kde se pohybují zvířata, minimálně na vzdálenost 150 m. Ošetřovatel zde musí péči o zvířata zajišťovat s jinými pomůckami, v jiném oblečení, nejlépe vždy jako poslední apod. Zvířata by měla být v průběhu karantény minimálně 2x vyšetřena sérologicky. Stejně tak je potřeba zacházet s nemocnými zvířaty, která se musí izolovat, došetřit u nich příčinu onemocnění a následně rozhodnout o jejich dalším setrvání v chovu. Vysoce rizikové je u ovcí provádění stříže zejména službou, protože jsou zde velmi nízké hygienické návyky. Nůžky jsou primárním zdrojem infekce. Při střížích je potřeba dodržet sled ovcí v průběhu stříhání (od nejmladších po nejstarší, jehnice se stříhají jako první, ovce v karanténě/izolaci se stříhají poslední). Nože na stříhání by se měly dezinfikovat, u stáda s prokázanou CLA je potřeba tuto dezinfekci provádět po ostříhání každé ovce. Ovce při střížích poraněné je potřeba pečlivě ošetřit, tj. místo poranění dezinfikovat. Stříhači a pomocníci musí dodržovat osobní hygienu a hygienu pracovního místa. Prevencí šíření CLA je jak důkladná asanace objektů pro ustájení zvířat spočívající v odstranění veškeré podestýlky, jejich mechanickým vyčištění, umytí a dezinfekci, tak i všech technologických systémů.

Profesorka MVDr. Vlasta Svobodová, CSc., (VETUNI) se věnovala parazitózám trávicího traktu ovcí a koz. Zdůraznila, že v současné době je hlavním problémem výskyt vlasovky slezové (*Hemonchus contortus*), a to proto, že se živí krví a vyvolává tudíž u napadených zvířat anémii. Ve většině případů jde ale u ovcí i koz o infekce trávicího traktu smíšené, na kterých se podílejí minimálně i jiné rody hlístic (např. *Ostertagia*, *Trichostrongylus*, *Nematodirus* a *Cooperia*). Zaznamenání průjmu u zvířat je sice tím nejčastějším projevem tohoto onemocnění, nicméně průjem nemusí vždy nutně znamenat, že zvíře trpí parazitózou. Připomněla, že již řadu let se chovatelům důrazně doporučuje upustit od plošného odčervování zvířat a přejít k odčervování cílenému, tj. k odčervování vybraných jedinců (dospělá zvířata) či kategorií zvířat (jehňata, kůzlata). Jde tedy o uplatňování selektivní terapie, tj. terapie indikovaných skupin. Pro definitivní a správné rozhodnutí o tom, která zvířata případně odčervit, je nezbytné posoudit současně více faktorů. Patří mezi ně 1. posouzení přítomnosti klinických příznaků (anémie, slabost, průjem, hubnutí), 2. přesné určení stupně anémie dle stupnice FAMACHA, 3. provedení koprologické diagnostiky s požadavkem kvantifikace vajíček hlístic GIT v 1 g trusu, tj. tzv. EPG, s kategorizací slabá, střední, silná invaze. Za silnou invazi GIT hlístic, která rozhodně vyžaduje odčervení, se považuje >2000 vajíček v 1 g trusu. Při tomto nálezu i významně stoupá pravděpodobnost výskytu *Hemonchus contortus* v trávicím traktu. Odčervování zvířat v našich podmínkách se dle posledních poznatků musí zaměřit zejména na mladá zvířata do 2 let věku. Výběr zvířat potom musí následovat dle stupně anémie (3 a výše), závažnosti invaze (střední a silné) a případně dle jiných klinických příznaků. Dalším zásadním krokem v zamezení šíření rezistence k antiparazitikům je provádění koprologického vyšetření, nejen před odčervěním, ale i po něm (10-14 dnů, resp. 17-21 moxidektin), čímž lze kontrolovat účinnost použitého odčervovacího přípravku.

Doc. MVDr. Adam Novobilský, Ph.D., vystoupení prof. Svobodové doplnil o přehled současných antiparazitik včetně jejich dostupnosti v ČR. Následně shrnul nejčastější mýty a pověry v oblasti parazitární problematiky malých přežvýkavců. K těm patří ještě stále zejména zaužívaný postup odčervit plošně celé stádo a přesunout ho na novou čistou pastvu. Tímto postupem nesnižujeme dlouhodobě výskyt parazitóz, naopak podporujeme šíření rezistentních kmenů parazitů, protože na novou pastvu se dostanou pouze rezistentní populace. Dalším omylem je považovat koprologické vyšetření za jediný nástroj pro rozhodování o odčervěním. Koprologie má totiž svoje limity, diagnostika vajíček GIT hlístic je nepřesná, v laboratořích se rutinně nedělá kvantitativní vyšetření a chybí fundované závěry vyšetření, které by kombinovaly výsledky se znalostí vyšetřovaných zvířat (věk, stupeň případné anémie, výživný stav, klinický stav, reprodukční stav atd.).

Semináře se účastnili dominantně chovatelé, ale i pracovníci krmivářských firem a dalších profesních organizací a informace prezentované jednotlivými přednášejícími byly posluchači živě diskutovány. Zejména se rozvinula debata k výskytu pseudotuberkulózy v chovech malých přežvýkavců v ČR a nutné úloze SCHOK v nastavení pravidel, která zajistí větší bezpečnost chovatelů a perspektivu snižování

prof. MVDr. Vlasta Svobodová, CSc.

doc. MVDr. Adam Novobilský, Ph.D.

doc. MVDr. Soňa Šlosárková, Ph.D. provází veterinárním blokem

prevalence tohoto onemocnění, diskuze se rozvinula i k problematice parazitóz a jejich řešení v tuzemských podmínkách. Akce byla uspořádána za finanční podpory PRV, projektu reg. číslo 22/015/0121a/564/000087. Článek vznikl za finanční podpory MZe při České technologické platformě pro zemědělství.

Autor: doc. MVDr. Soňa Šlosárková, Ph.D., VÚVeL

Foto: Ing. Jiří Huml

TERMÍNY AKCÍ NA ROK 2024

Termíny akcí 2024		
20. 1.	So	Schůze Klubu chovatelů anglonubijských koz
20. 1.	So	Členská schůze Klubu chovatelů ovcí plemene texel
20. 1.	So	Hudební odpoledne na Zlobici
17. 2.	So	Masopust na Zlobici
23. 2.	Pá	Krajské shromáždění Kraje Vysočina, Rudíkov
23. 2.	Pá	Krajské shromáždění Pardubického krajského sdružení
24. 2.	So	Krajské shromáždění Moravskoslezského krajského sdružení
24. 2.	So	Krajské shromáždění Libereckého krajského sdružení
01. 3.	Pá	Krajské shromáždění Zlínského krajského sdružení, Provodov Malenisko
02. 3.	So	Krajské shromáždění Královéhradeckého krajského sdružení
02. 3.	So	Krajské shromáždění Plzeňského a Karlovarského kraje, u Jandů, Úborsko
09. 3.	So	Krajské shromáždění Jihomoravského krajského sdružení, Zlobice
09. 3.	So	Krajské shromáždění Jihočeského krajského sdružení
16. 3.	So	Vítání jara na Zlobici
22. 3.	Pá	Klasifikace beranů LA ze stáje Farma Prokeš, Smilovice
23. 3.	So	NT plemenných kozlů Sedlčany, setkání chovatelů koz
07. - 11. 4.	Ne - Čt	TECHAGRO, SILVA REGINA, BIOMASA, Brno
13. 4.	So	Členská schůze - shromáždění delegátů SCHOK z.s.
27. 4.	So	Ratibořice, Ovocnické slavnosti v Babiččině údolí, krajský den Královéhradeckého sdružení
01. 5.	St	NT plemenných beranů a kozlů na Zlobici
04. 5.	So	NT plemenných beranů a kozlů Královéhradeckého kraje, Náchod
11. 5.	So	NT plemenných beranů šumavská ovce, Michlova Hut'
11. 5.	So	NT plemenných beranů a kozlů, Farma Huníkov
11. 5.	So	Májové slavnosti na Kozí farmě Úvalno,
17. 5.	Pá	Setkání Klubu chovatelů ovcí zwartbles, farma Nalezený, Novosedly nad Nežárkou

18. 5.	So	Jarní výstava romanovských ovcí, Farma Tehov
18. - 23. 5.	So - Čt	Mezinárodní zemědělský veletrh Novi Sad, Vojvodina, Srbsko
24. 5.	Pá	NT plemenných beranů Abertamy
24. 5.	Pá	NT plemenných beranů Úborsko, penzion u Jandů
25. 5.	So	NT plemenných beranů a kozlů Košaříska
25. 5.	So	NT plemenných beranů a kozlů Strakonice
01. 6.	So	Selský deň Vrbětice, Mistrovství republiky ve stříhání ovcí, Mistrovství Valaška v ručním stříhání ovcí
8. 6.	So	ENT plemenných beranů vřesové ovce, NT plemenných beranů a kozlů Sedlčany Krajské shromáždění Středočeského krajského sdružení
16. 6.	Ne	ENT plemene skudde, NT beranů a kozlů (vhodné pro klasif. nad 12 měs.) Nová Ves u Týniště nad Orlicí
21. 6.	Pá	Klasifikace plemenných beranů texel ze stáje, Hrusice
20. 7.	So	Ovocnické slavnosti Nepomuk, zahrada arciděkanství
20. 7.	So	NT plemenných beranů a kozlů Rohliny u Turnova
27. - 28. 7.	So - Ne	Výstava ovcí a koz Horšovský Týn, areál ČSCH
2. - 4. 8.	Pá - Ne	Krajská výstava ovcí a koz Moravskoslezského kraje - „Gorolski Święto“, 77. mezinárodní folklorní setkání Jablunkov
15. - 18. 8.	Čt - Ne	AGROKOMPLEX Nitra, Slovenská republika
24. 8.	So	Mistrovství Gorolů ve stříhání ovcí, Nýdek
17. 8.	So	Celostátní výstava plemen ovcí a koz OVENÁLIE 2024
20. 8.	Út	Klasifikace plemenných beranů ze stáje, Valašská Bystřice
20. 8.	Út	NT plemenných kozlů AN, srovnávací hodnocení, Modletice-Slavonice
22. - 27. 8.	Čt - Út	Země živitelka 2024, České Budějovice
23. 8.	Pá	Soutěž v rychlostním stříhání ovcí na výstavě Země živitelka
25. 8.	Ne	Šampionát beranů ZW na výstavě Země živitelka, ovčácký den na Zemi živitelce
25. 8.	Ne	NT beranů Země živitelka
02. 9.	Po	Klasifikace beranů ze stáje Kvisová, Žumberk-Částkov

05. 9.	Čt	Klasifikace beranů ze stáje Benešová, Brocno
07. 9.	So	NT plemenných beranů a kozlů Podvihov
07. 9.	So	NT plemenných kozlů Sasnová
08. 9.	Ne	NT plemenných kozlů Náchod
10. 9.	Út	NT plemenných kozlů Nezvěstice
11. 9.	St	NT plemenných kozlů Morkovice
12. 9.	Čt	NT plemenných kozlů Tábor, areál SZŠ
14. 9.	So	Klasifikace beranů ze stáje Menčíková, Broumov
13. - 14. 9.	Pá - So	Pá - So Hradecké dožínky, Krajská výstava ovcí a koz Královéhradeckého sdružení
14. 9.	So	NT plemenných beranů a kozlů na Zlobici
16. 9. - 18. 9.	Po - St	Kurz stříhačů ovcí na Zlobici
19. 9.	Čt	Krajská výstava Kraje Vysočina, NT beranů a kozlů Radešínská Svratka
21. 9.	So	NT plemenných beranů a kozlů, ENT plemenných beranů charollais, Sedlčany
25. 9.	St	NT plemenných beranů a kozlů Ražnov pod Radhoštěm
27. 9.	Pá	Klasifikace plemenných beranů LA ze stáje Farma Prokeš, Smilovice
28. 9.	So	Krajská výstava ovcí a koz Libereckého kraje, Svatováclavský trh plemenných beranů a kozlů, Pěnčín u Jablonce nad Nisou
28. 9.	So	NT plemenných beranů a kozlů, Strakonice
28. 9.	So	NT plemenných beranů a kozlů Helvíkovice
02. 10.	St	NT plemenných beranů Žabčice
03. - 06. 10.	Čt - Ne	Celostátní výstava ovcí a koz Lysá nad Labem, Náš chov 2024
03. 10.	Čt	ENT plemenných beranů zwartbles, ENT plemenných beranů texel, NT plemenných beranů masných a kombinovaných plemen
04. 10.	Pá	ENT plemenných beranů clun forest, NT kozlů, předvádění plemen ovcí a koz, předávání ocenění šampionům výstavy a nejlepším kolekcím, Národní šampionát zakrslých koz holandského typu, včetně ENT plemenných kozlů
05. 10.	So	Národní šampionát romanovských ovcí, včetně ENT plemenných beranů
05. 10.	So	Klasifikace plemenných beranů ze stáje, Slušovice
06. 10.	Ne	Národní šampionát anglonubijských koz

08. 10.	Út	Klasifikace plemenných beranů ze stáje Hradecký, Libštát-Stará Paka (10 hod.) Klasifikace plemenných beranů ze stáje Nosek, Staňkov-Pecka (14 hod.)
11. 10.	Pá	NT plemenných beranů a kozlů, Opatov
12. 10.	So	Ovčácký den Moravskoslezského krajského sdružení, NT plemenných beranů a kozlů, Vendryně, ENT oxford down
12. 10.	So	NT plemenných beranů a kozlů Náchod
19. 10.	So	NT plemenných beranů a kozlů, Zlobice
24. 10.	Čt	Klasifikace plemenných beranů ze stáje, Pozdátín, 13 h
25. 10.	Pá	NT plemenných beranů a kozlů Úborsko, penzion u Jandů
25. 10.	Pá	NT plemenných beranů a kozlů, Lhotka u Telče
25. 10.	Pá	NT plemenných beranů romney Vrbětice; Členská schůze klubu chovatelů ovcí romney
31. 10.	Čt	Schůze Klubu chovatelů ovcí zwartbles, Kouty
01. 11.	Pá	NT plemenných beranů a kozlů, Borek u Štědrý
01. - 02. 11.	Pá - So	27. mezinárodní konference chovatelů ovcí a koz, hotel Luna, Kouty
06. 11.	St	ENT plemenných beranů valašské ovce, NT plemenných beranů a kozlů, Bludovice u Nového Jičína
06. 11.	St	Klasifikace plemenných beranů ze stáje Kosář, Nový Knín
09. 11.	So	NT plemenných beranů a kozlů Sedlčany
15. 11.	Pá	NT Počítky, klasifikace ze stáje
16. 11.	So	Zabijačka na Zlobici, vepřové hody, country hudba
20. 11.	St	Klasifikace plemenných beranů ze stáje, Žilina u Nového Jičína
07. 12.	So	Advent na Zlobici

ZMĚNA TERMÍNŮ VYHRAZENA

NABÍDKA ZÁJEZDU NA MEZINÁRODNÍ ZEMĚDĚLSKÝ VELETRH V NOVÉM SADU

Vážení chovatelé,

chtěli bychom Vám nabídnout návštěvu Mezinárodního zemědělského veletrhu v Novém Sadu, který je jednou z nejvýznamnějších veletržních akcí v Srbsku. Jedná se o akci, která je prezentací vystavovatelů nejen ze Srbska, ale i z okolních zemí Balkánu. Veletrh, který se uskuteční ve dnech 18.-23. 5. 2024 je určen pro širokou odbornou i laickou veřejnost.

Zájezd připravujeme ve spolupráci s chovateli ze Srbska a vedle odborné náplně - návštěv chovů ovcí a koz spojené vždy se srdečným přijetím místními ovčáky - uvidíme i turistické zajímavosti Srbska a navštívíme jeden z největších zemědělských veletrhů v Evropě, který má devadesátiletou tradici.

Zájezd se uskuteční ve dnech 16.-19. 5. 2024, dne 18. 5. 2024 je plánovaná celodenní návštěva Mezinárodního zemědělského veletrhu v Novém Sadu.

V ceně zájezdu budou noclehy se snídaní a další stravování podle programu, doprava autobusem a vstupné na zemědělský veletrh v Novém Sadu. Chovatelé ze Srbska pro nás připraví společné pohoštění. Předpokládaná cena za poskytnuté služby bude 6 000-7 500 Kč na osobu podle počtu přihlášených osob a zajištěného ubytování.

Do Srbska je možné vycestovat jen s občanským průkazem nebo cestovním pasem. Vždy je důležitá platnost dokladu po celou dobu pobytu. Ta by neměla překročit hranici 90 dnů. (Srbsko není státem EU).

Doprava bude zajištěna autobusem s klimatizací a možností občerstvení během cesty.

Program:

- 16. 5. 2024 - čtvrtek, odjezd účastníků z České republiky, místa odjezdu bude upřesněno podle přihlášených chovatelů. Cesta přes Maďarsko. Odpoledne návštěva farmy merinových ovcí za hranicemi v oblasti Kanjiže, pohoštění, ubytování.

- 17. 5. 2024 - pátek, po snídani v hotelu návštěva farmy s chovem ovcí plemene suffolk, občerstvení, a návštěva farmy s chovem ovcí merinolandschaf, ubytování a večere v hotelu. Posezení s místními chovateli ovcí.

- 18. 5. 2024 - sobota, po snídani prohlídka 91. mezinárodního zemědělského veletrhu v Novém Sadu (Međunarodni poljoprivredni sajam Novi Sad - Agro Info Net), večer prohlídka farmy v okolí Nového Sadu, posezení a pohoštění od místních chovatelů, přesun na nocleh.

- 19. 5. 2024 - neděle, po snídani a nákupu v obchodním centru odjezd přes Maďarsko a Bratislavu do České republiky.

Program bude upřesněn podle nabídky chovatelů ze Srbska,

Pokud budete mít zájem se do Srbska a na Mezinárodní zemědělský veletrh v Novém Sadu podívat, pošlete nám přihlášku na e-mail huml@schok.cz:

Přihláška na Mezinárodní zemědělský veletrh v Novém Sadu 16.-19. 5. 2024

- Jméno účastníka
- Bydliště
- Datum narození
- Číslo dokladu
- Telefon
- e-mail

Ing. Vít Mareš

GRATULUJEME NAŠIM JUBILANTŮM V DRUHÉM POLOLETÍ ROKU 2023

50

Ing. Martin Baláš

Dolní Radechová

Jan Kutlák

Srnín

Petr Dočkal

Držková

Bc. Veronika Machová

Horní Žďár

Mgr. Renata Dolejšová

Ohrazenice

Jan Šefc

Lachov

Ing. Martin Hošek, Ph.D.

Mohelno

Zdeněk Varmuža

Šardice

Zdeněk Kružík

Radkovice u Budče

Wilmar Wolf

Nekvasovy